Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 24 | Łódź, Wtorek 28 stycznia 1930 | אכטער יאהרגאנג | לאָדז דינסטאג, כח טבת תר"צ | Nr. 24

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פּיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אין קאַמף געגן קריזיס און אַרבייטסלאָזיגקייט

אויפלעבען די ווירטשאפט דורך פארשטארקען די קאנסומציע-מעגליכקייט פון דער בעפעלקערונג, גרויסע און ראציאנאלע בוי-אקציע, פינאנסירען די אינדוסטרי, פארגרעסערן די צאהל ארבייטסלאזע, וואס זאלען געניסען פון אינטערשטיצונגען, געזעלשאפטליכע הילפס-אקציע

ערקלערונגען פון די מיניסטארען קוויאטקאווסקי און פריסטאר אויף דער קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון אלע שיכטן אין לאדז

נעכטען 10.06 אין דער פריה זענען געקומען קיין לאדז די מיניסטארען פריסטאר און קוויאטקאווסקי אין דער בעגלייטונג פון דירעקטאר פון דעפארטאמענט פון האנדעל און אינדוסטרי דאמבראווסקי, שעף פון דער אפטיילונג פון קאלעקטיווע אפמאכען אולאנאווסקי, דירעקטאר פון דע-פארטאמענט שובארטאוויטש, ארבייטס אינספעקטאר קלאק.

אויף דעם קאלישער וואקזאל האבען די מיניסטארען בעגעגענט: וואיעוואדע יאשטשאלט, וויצע-וואיעוואדע ראזשניעווסקי, שטאטישער סטאראסטא דיכדאלעוויטש, ארבייטס-אינספעקטאר וואיטקעוויטש, פאליציי-אינספעקטאר ניעדזשעלסקי און א רייה העכערע בעאמטע פון דער וואיע-וואדסטווע.

נאך די בעגריסונגען האבען זיך די מיניסטארען אין דער בעגלייטונג פון די אויבענדער-מאהנטע פערזאנען בעגעבען אין דער וואיעוואדסטווע, וואו עס איז אין קאנפערענץ-זאל פאר-געקומען א פארבעראטונג

נאכדעם האט דער ארבייטס אינספעקטאר וואויטקעוויטש מיטגעטיילט אלע ארבייטער-פאר-איינען, ווי אויך דעם פאר איין פון די אינדוסטריעלער, אז מיניסטער פריסטאר וויל מיט זיי אפהאל-טען קאנפערענצען.

(א בעריכט פון די קאנפערענצען זעה אויף דער 4-טער זייט).

האלב זעקס נאכמיטאג איז געעפנט געווארן אין גרויסן קאנפערענץ-זאל פון דער וואיעוואדסטווע פארגעקו א קאנפערענץ מיט'ן אנטייל פון האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי און ארבייטס-מיניסטער פריסטאר.

צו דער קאנפערענץ זענען איינגעלאדען געווארן פארשטעהער פון סוחרישע, אינדוסטריעלע און ארבייטער-ארגאניזאציעס פון מאגיסטראט, גמינעס, יודישע קהלה, ראבינאט און פרעסע. צו דער קאנ-פערענץ איז געקומען א גרויסער עולם. פון דער יודישער זייט זענען אנוועזענד געווען: וואיעוואדע יאש-טשאלט, וויצע-וואיעוואדע ד"ר רזשעשאטסקי, גע-נעראל אלשעווסקי, סטאראסטא זשעווסקי, פאליציי-אינספעקטאר ניעדזשעלסקי א. אנד. פון די יודישע פארשטעהער זענען אנוועזענד געווען: רעפ. ד"ר ראזענבלאט, פרעזעס אייזנמאן, פרעזעס האפ-שטצקי, ד"ר י. זאקס, דירעקטאר הייטאן, רעד. האמ-בורסקי, י. העגנשטיין, דיר. מעשעניסער, פרעזעס מינצבערג, אדוו. ווייצמאן, ראבינער פיינער א. א.

וואיעוואדע יאשטשאלט עפענט די קאנפערענץ מיט א קורצער ערקלערונג, אז די פארשפעטיגונג פון דער פערזאמלונג איז פאריגעקומען, ווייל די מיניסטארען האבען אויסער'ן פראגראם געהאט פראגראם נעמט אנגעהמען א רייה דעלעגאציעס. נאכדעם ערטיילט ער דאס ערשטע ווארט דעם

האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי

דער מיניסטער הויבט אן זיין רעדע מיט דער בעהויפטונג, אז קיין שום ווירטשאפטליכע ערשיינונג קען א רעגירונג נישט לעזען דורך א דעקרעט. ס'איז נויטיג אנשטרענגטע ארבייט, ביי וועלכע ס'זאל מיטארבייטען די גאנצע געזעלשאפט.

ביים אפשאצען די איצטיגע ווירטשאפטליכע לאגע — זאגט דער מיניסטער — דארף מען נעהמען אין בעטראכט נישט נאר די נויטען פון איצטיגען מאמענט, נאר אויך ווי אזוי די לאגע האט זיך געשאפען. לאדז ספעציעל קען דאס פארשטעהען און ריכטיג אפשאצען.

די מלחמה האט פערניכטעט אין לאדז

דאס, וואס איז דא געשאפען געווארן אין פער-לויף פון צעהנדליגער יאהרען. לאדז איז נישט אויסגעטיילט פון דער אלגעמיינער סיטואציע, דער גורל פון לאדז איז ענג פערבונדען מיט דער אלגע-מיינער לאגע אין דער מלוכה. מען דארף זיך אנ-שטרענגען צוזאמען מיט אלע אנדערע מלוכה-פאק-טארען דעם קריזיס גובר צו זיין.

דעם איצטיגען קריזיס בעטראכט דער מיניסטער פאר

א קאנסומציע-קריזיס

די לעצטע דריי יאהר זענען מיר געגאנגען פאראויס. ס'זענען געווען פערשידענע אפשאצונגען פון דער לאגע, אבער סימון פעסטגעשטעלט ווערען, אז די ווירטשאפטליכע ענטוויקלונג ביי אונז איז פארגעקומען פיל שנעלער ווי אין פיל אנדערע מלוכות. די אלגעמיינע הכנסה פון די אונטערנעה-מונגען אין פוילען גיבען א קלאר בילד פון דער נאציאנאלער הכנסה, וועלכע איז געווען אין די יאה-רען אין דער פערהעלטעניש 4:2:1.

די קאנסומציע ביי אונז איז א נידריגע

פיל נידריגער ווי אין אנדערע מלוכות, וואס זענען קלענער פון אונז און שטעהען קולטורעל נידריגער פון אונז. אבער די קאנסומציע ביי אונז ענטוויקעלט זיך שנעל אויף פיל כאראקטעריסטישע געביטען. אזוי האט זיך צ.ב. ביי אונז פארגרעסערט דער קוילען-פארברויך אויף 250 קילא יעהרליך אויף א קאפ, אפילו איצט וואקסט ביי אונז די קוילען-פראדוקציע און זי איז פיל שטארקער ווי זי איז געווען אין יאהר 1928.

דאס פאלען פון די פרייזען אויף תבואה

רופט זיך אפ אויף דער גאנצער מלוכה-ווירט-שאפט. די סיבה פון דער פרייזען-ירידה איז נישט די אדער יענע תבואה-פאליטיק, וואס די רעגירונג האט געפיהרט אין די יאהרען 1927 און 1928.

ביז'איצט פלעגט די רעגירונג איהר גאנצען תבואה-איבערשוס פערקויפען קיין אויסלאנד און שפע-טער פאר'ן גאנצען איינגעפלאכטענעם געלד, צורע-כענענדיג די צאל-פרעמיעס, איינקויפען אין לאנד נייע זאמען. פוילען און דייטשלאנד האבען א גע-וויסען איבערפלוס פון קארן. דער איבערפלוס קען קוים לאנגען אויף צו דעקען די בעדערפענישען פון די צפון-מלוכות און די באלטישע קאנטען. לויט ווירט-שאפטס-פראגראם פון סאוויעט-רוסלאנד איז נישט פאראויסצוזעהן, אז זי זאל קאנען קומען אין בע-טראכט אלס קאנקורענטין אין דעם פאל. ס'איז אויך נישט פאראויסצוזעהן די קאנקורענץ פון יע-נער זייט ים. די רעגירונג וועט באלד צוטרעטען א-דורכצופיהרען איהר פלאן

און מ'דארף דעריבער ערווארטען אן אויפלעבונג

אויפ'ן תבואה-מארק שוין אין די נאהענטסטע וואכען און אין א פאר חדשים ארום — א אלגעמיינע אויפלעבונג אין לאנד.

דאס דורכפיהרען דעם ראזינען בעשלוס פון דער רעגירונג וועט זיין דער ערשטער מאמענט וואס וועט זיך אויך נינסטיג אפרופען אויף דער טעקסטיל-אינדוסטרי און האנדעל אין לאנד. מיט דער ראזינער אפשאצונג — האט דער מיניסטער — זענען אויך מסכים געווען אלע מיט וועמען איהם איז היינט אויסגעקומען צו קאנפערירען.

די רעגירונג האט איצט בעשלאסען אנצונעה-מען א רייה שריט, וואס דארפען איצט טיילווייז לעזען דעם הערשענדען קריזיס. אין דער ערשטער ריי וועלען

מאביליזירט ווערען אלע פאנדען

וואס זענען בעשטימט אויף אינוועסטיציעס און וועלען פערוואנדעלט ווערען אויף א ספעציעלען ראציא-נעלען אופן. אין דער ערשטער ריי וועלען בעקומען בעשטעלונגען די הוטען און מעטאל-אינדוסטרי. ס'וועט פערשנעלערט ווערען דאס אויסבויען די באהן-ליניע צווישען שלעזיען און ים-ברעג. ס'וועט פערשטארקט ווערען די בויבעוועגונג און אין ליי-פענדען יאהר וועט זיך אנהויבען בויען די פוילישע ארבייטער-הייזער, אויף דעם זענען שוין אסיגנירט עטליכע און דרייסיג מיליאן פאר'ן גאנצען לאנד; די באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא וועט אויך בעשטימען ווייטערדיגע קרעדיטען אויף עטליכע צענד-ליג מיליאן זל., דאס וועט זיין נישט פיל און פער-גלייך מיט דער אלגעמיינער נויט, אבער אין אונזערע פערהעלטנישען איז עס א בעדייטענדער בעטראג. יעדענפאלס וועט די בויבעוועגונג אין לויפענדען יאהר זיין פיל שטארקער ווי זי איז געווען אין יאהר 1929.

כדי צו קומען

צו הילף דער טעקסטיל-אינדוסטריע

וועלען מאביליזירט ווערען אלע בעשטעלונגען פון מלוכהשע אנשטאלטען. די בעשטעלונגען וועלען גע-מאכט ווערען אין א פערשטענדיגונג מיט די אינ-דוסטרי-ארגאניזאציעס.

דער מיניסטער שטעלט זיך אפ קורץ אויף דער ארבייטס-פראגע, און געהט איבער צום פראבלעם וועלכען ער האלט פאר זעהר א וויכטיגען — דאס פראבלעם פון

עקספאנסיע אויף די אויסלענדישע מערק

זייט יאהר 1924 זענען דריי פערטעל פון אונ-זערע יבשה-גרעניצען אפגעשלאסען. פאר דער מל-חמה האט דאס איצטיגע פוילען עקספארטירט אויף דער טעריטאריע פון איצטיגען סאוויעט-רוסלאנד אויף 4 מיליארד זל. היינט צו טאג בעטרעפט דער גאנצער פוילישער עקספארט קוים 3 מיליארד זל. קיין רוסלאנד האט מען א רייה יאהרען עקספארטירט צו 20—30 מיליאן זל. און אין פאריגען יאהר — אויף 60—65 מיליאן זל. אונזער עקספארט אויף מערב און צפון איז נעגען אונזער ווילען און אנ-שטרענגונג פערשווערט. אויף דרום איז דער אויס-טויש פארמעל לייכט. אבער די קאנסומציע דארט איז זעהר א בעגרענעצטע און דא דערצעהלט דער האנדעלס-מיניסטער אן אינטערעסאנטען פרט: 45 פראצענט פון גאנצען עקספארט געהט דורכ'ן ים. דער ים-עקספארט האט ערשט מיט א פאר יאהר צוריק בעטראפען עטליכע צעהנדליג מיליאן זל., דאס איז זעהר סימפטאמאטיש פאר דער פוילישער לאגע. דורך דער יבשה-גרעניץ פון 3000 קילאמע-טער ווערט עקספארטירט כמעט אזוי פיל ווי דורכ'ן ים-פאס, וואס פערנעהמט א 60—70 קילאמעטער, און פערגאנגענעם יאהר איז

דער עקספארט שטארק אויסגעוואכסן

אונזער אינדוסטרי איז אבער קאנקורענץ-פעהיג בלויז ביז א געוויסער גרעניץ. די רעגירונג בעמיהט זיך העלפען דעם עקספארט, זארגט פאר דעם ביים שליסען די האנדעלס-אפמאכען מיט אנדערע מלו-כות א.א.וו.

ביים בעקעמפען דעם קריזיס, זאגען א הויך די מאטעריעלע פאקטארען וויכטיג אויך דער פסיכ-כאלאגישער מאמענט, וואס שפילט נישט קיין קליינע ראל, די ראינע פסיכאלאגישע אטמאספערע מוז שאפען די געזעלשאפט.

די רעדע פון מיניסטער פריסטאר

נאך דער רעדע פון מיניסטער קוויאטקאווסקי נעהמט דאס ווארט דער מיניסטער פאר ארבייט און עפענטליכער פערזארגונג פולק. פריסטאר.

דער מיניסטער שטרייכט קודם כל אונטער, אז די רעגירונג האט א לעבהאפטיגען אינטערעס צו דער נויט פון דער ארבייטערשאפט אין לאדז, וועלכע איז שווער געטראפען דורכ'ן איצטיגען קריזיס.

די רעגירונג האט בדעה, כדי צו

לינדערען די נויט פון די ארבייטער

אונטערצונעהמען א רייה מיטלען, וועלכע קאנען איינגעטיילט ווערען אין צוויי קאטעגאריעס:

1) מיטלען, וואס טראגען א פרינציפיעלען כא-ראקטער און זענען אויסגערעכנט אויף א לענגע-רע צייט און 2) דרינגענדע מיטלען פון מאמענטא-לער הילף,

צו די ערשטע מיטלען געהערט קודם כל דאס

געזעץ וועגען פערזיכערען אויף דער עלטער

דאס געזעץ איז אויסגעארבייט אויף זעהר ליבעראלע יסודות, און איז שוין בעשטעטיגט געווא-רען דורכ'ן מיניסטארען-ראט, אזוי אז עס איז שוין איבערגעגעבען געווארען אין סיים.

דאס צווייטע מיטעל פון דער קאטעגאריע איז די

בוי-אקציע

די רעגירונג וויל מאביליזירען גרויסע קאפיטא-לען, כדי צו בעפרידיגען די גרויסע דירות-נויט, פון די ארבייטער, וועלכען דערצו וועט די אינוועסטיר-כיה פון די פערזיכערונגס-אמטען צו בויען בילינע

(ווייטער זעה 5-טע זייט).

דעפ. פארבשטיין ביים אינערן=מיניסטער

קאנפערירט וועגען אקטועלע יודישע פראגען

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלן קארעספאנדענט) דעפ. פארבשטיין האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיטן אינערן-מיניסטער יוזעווסקי וועגען דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג. צווישען אנדערען האט דעפ. פארבשטיין פעריהרט די פראגע פון דער פישט-געזעצליכער האנדלונג פון שלעזישע וואיעוואדע גראזשינסקי, וועלכער זאגט זיך אפ ארויסצוגעבען די יודישע הויזירער ערלויבנישען צו האנדלען, בעת די קריסטליכע הויזירער בעקומען אזעלכע ערלויבנישען אהן שוועריגקייטען.

ווייטער האט דעפ. פארבשטיין בעריהרט די פראגע וועגען צונעהמען די רעכט פון די גמינעס אויף די קרעסען צו פיהרען די מעטריקאלע ביכער און איבערגעבען דאס די רבנים.

ווייטער האט דעפ. פארבשטיין אינטערוועניִרט וועגען דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע, וואס ווערט געפיהרט דורך עטליכע אויסגאבען, ווי למשל, „דא טשינו", וועלכע רופט צו פאגראמען און שרייבט וועגען ריטועלע מארדען.

דעפ. פארבשטיין האט צום סוף נאך בעריהרט די שטעלונג פון געוו. (אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי. אין דער פראגע פון צושטעלען יודישע מתים אין די אוניווערזיטעטען.

מיניסטער יוזעווסקי האט ארויסגעוויזען פיל פערשטענדניש פאר די בעריהרטע פראגען, וואס שייך דער ענין פון די יודישע הויזירער האט דער מיניסטער צוגעזאגט זיך טעלעפאניש צו פערשטענדיגען מיטן שלעזישען וואיעוואדע, בנוגע די אנדערע ענינים האט דער מיניסטער צוגעזאגט זיי גענוי צו בעטראכטען.

נייער הויפט-וואהל-קאמיסאר

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלן קארעספאנדענט) דער פרעמיער-מיניסטער בארטעל האט בעפרייט דעם געוו. מיניסטער פון אמט אלס גענעראלער וואהל-קאמיסאר, ווי אויך דעם איצטיגען מיניסטער רוטקעוויטש אלס פערטרעטער פון הויפט-וואהל-קאמיסאר.

אויפ'ן אמט פון וואהל-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער ריכטער איושיצקי, אלס זיין פערטרעטער ריכטער זל. קאפלינסקי.

געגען די מיסברויכען בעת וואהלען

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלן קארעספאנדענט) נעכטען האט די יורידישע קאמיסיע אנגענומען און דער דריטער לעזונג דאס געזעץ וועגען אפהיטען די וואהלען פון מיסברויכען מצד די מלוכה-בעאמטע.

קאנסילידירט דעם פוילישען מלחמה=חוב אין פראנקרייך

1 מיליארד 897 מיליאן פראנק אויסצוצאהלען אין 62 יאהר.

פאַריז, 27 (ספ. טעל.) שבת איז אין פאריז אונטערגעשריבען געווארען דער אפמאך וועגען קאנסילידירען דעם פוילישען מלחמה-חוב בנוגע פראנקרייך. מצד פוילען האט דעם אפמאך אונטערגעשריבען פרעזעס מיאזאווסקי און דירעקטאר בארנסקי, פון דער פראנצויזישער זייט דער פראנצויזישער פינאנץ מיניסטער שעראן. די הויך פון חוב איז פעסטגעשטעלט געווארען אויף 1 מיליארד 897 מיליאן פראנק. דער חוב איז פונאנדערגעטיילט געווארען אויף 62 ראטעס, פון יאהר 1931 ביז סוף 1992. דערביי האט פוילען בעקומען זעהר גינסטיגע בעדינגונגען ביים צאהלען פראצענטער. דער קאנסילידירטער חוב נעמט ארום די קאסטען פון אויסהאלטען הלערס ארמעע און דער צושטעלונג פון מאטעריאלען פון פראנקרייך קיין פוילען.

די דריטע לעזונג פון בודזשעט

ווערט בעטראכט אין דער קאמיסיע

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלן קארעספאנדענט). די בודזשעט-קאמיסיע פון סיים איז היינט צוגעטרעטען צו דער דריטער לעזונג פון בודזשעט. ס'זענען אנגענומען געווארען די בודזשעטען פון פרעזידענט, סיים, סענאט, העכסטע מלוכה-קאנטראל. ביים בודזשעט פון פרעזידיום פון מיניסטערן-ראט איז צוריקגעשטעלט געווארען די סומע פון 4800 זל. פאר'ן אויפזיכטס-ראט פון פא"ט און 10 טויזענד זל. אויף דער לאנדאנער פלאצובקע פון פא"ט.

ביים בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון רעפערענט יועגען דיספאזיציע-פאנד אין דער הויך פון דריי מיליאן זל., דער רעגירונגס-פארשלאג וועגען זעקס מיליאן זל. איז אפגעווארפען געווארען. ווייטער איז צוריקגעשטעלט געווארען די סומע פון 30 טויזענד זל. אויף פאליציישע פערד, א סומע פון 4 און א האלב מיליאן זל. אויף דער אלגעמיינער בעפעלקערונגס-צעהלונג, וואס וועט פארקומען סוף פון יאהר 1930 און ס'איז געשטראכען 4 און א האלב מיליאן זל. פון דער פאזיציע אויסלענדישע פעסער. די ראזיגע סומע איז געשטראכען געווארען צוליב דעם, וואס אז די נאהענטסטע טעג וועלען בילינגער ווערען אויסלענדישע פעסער. ווייטער זענען אנגענומען געווארען די בודזשעטען פון אגרארמיניסטעריום, אגראר-רעפארם און עמעריטורען פאנד.

די ווייטערדיגע זיצונג פון דער בודזשעט-קאמיסיע וועט פארקומען היינט 10 א זייגער אינדערפריה.

פלענארע זיצונגען פון סיים און סענאט

וועלען ארקומען היינטיגען מיטוואך

וואַרשאַ, 27 (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלן קארעספאנדענט) די נאהענטסטע פלענארע זיצונג פון סיים וועט פארקומען מיטוואך 12 א זייגער מיטאג. צווישען אנדערען געפינט זיך אויף דער טאג-ארדנונג וועגען פאפאר און יאהר 1930 און דאס געזעץ וועגען אפהיטען די וואהלען פון מיסברויכען מצד די בעאמטע.

די נאהענטסטע זיצונג פון סענאט וועט אויך פארקומען מיטוואך 4 א זייגער נאכמיטאג.

דעם גנב,

וואס האט ביי מיר פון דער וואוינונג דעם 27 ד. ח. צוגענומען מיין פוטער=פעלץ, בעט איך איהם צוריקצוברענגען פאר א פערגיטיגונג.

ד"ר י. פיוולעוויטש
צעגלניאנא 19

מעמאריאל פון די „פארווערטס"=קארעספאנדענטען

צום פרעמיער בארטעל

מיט הארבע קשיות וועגען דער יודישער לאגע

אין „פארווערטס" איז אפגעדרוקט א טעלעגראמע פון ווארשא, וואו ס'ווערט דערצעהלט, אז די קארעספאנדענטען פון „פארווערטס" יעקב לעשטשינסקי (בערלין) און י. יאנגער (ווארשא) האבען זיך געווענדעט צום פרעמיער בארטעל נאך אן אינטערוויו וועגען דער שווערער לאגע פון די יודען אין פוילען. בארטעל האט זיי פארגעשלאגען דער אנגעלעגענהייט פארמולירטע פראגען אויף וועלכע זיי וועלען בעקומען ענטפערס פון איהם, פון האנדעל-מיניסטער און רעליגיע-מיניסטער.

די קארעספאנדענטען האבען נאך א קאנפערענץ מיט געוויסע יודישע כלל-טוערס, דערלאנגט בארטעלען א מעמאראנדום מיט פאלגענדיגע פראגען:

צי איז אמת, אז די יודען קענען נישט בעקומען קיין שטעלע אויף די פוילישע אייזענבאהנען, אין פאסט און טעלעגראף און אפילו אין די מונופאלע אונטערנעהמונגען אז די צאהל יודישע אנגעשטעלטע און ארבייטער אומפערהייטנישמעסיג קליין?

צי איז אמת, אז דער אלגעמיינער עקאנאמישער קריזיס, וואס פוילען מאכט איצט דורך, און די שווערע שטייערען רואינירען די יודישע הענדלערס און בעלי מלאכות, און א גרויסע צאהל ארבייטסלאזע און געשעפטסלאזע ווערט טעגליך אלץ גרעסער און גרעסער?

אויב דאס איז אזוי און די אויספארשונג, וואס מיר האבען דא געמאכט האט אונז איבערצייגט, אז דאס איז אזוי, וואלטען מיר וועלען וויסען, צי די רעגירונג האט א פראגראם ווי צו לייזען די עקאנאמישע פראגע צווישען די יודען און וואס זי איז?

ווייטער פרעגט דער מעמאראנדום, וואס איז די שטעלונג פון דער רעגירונג צו דער פארדערונג פון די יודישע ארבייטער צו האבען רעכט אויף ארבייט אין אלע מלוכה און שטאט-אינסטיטוציעס און אונטערנעהמונגען.

דער מעמאראנדום דערמאנט ווייטער דעם פאקט, וואס אין די אינדוסטריעס, וואס האבען פריהער געהערט צו פריוואטע מענשען און זענען איצט נאציאנאליזירט געווארען, ווי למשל, די טאבאק-אינדוסטריע, ווערט די צאהל יודישע ארבייטער אלץ קלענער און קלענער.

א סך עקאנאמיסטען האבען נישט איינמאל אנגעוויזען, אז די שטייערען אין פוילען זענען נישט פראפארציאנעל צוטיילט, אז די שטאט צאהלט מעהר ווי דער דארף און אז די שטאט גופא פאלט די הויפט-משא פון די שטייערען אויף די אינדוסטריעלע און קאמערציעלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, וואס אין דעם פאל, הייסט עס, אויף די יודען. דער מעמאראנדום פרעגט דעריבער, אויב מ'האט רעכט צו דערווארטען אין דעם נאהענטען עתיד א רעפארם אויף דעם געביט?

די יודישע בעפעלקערונג האט א סך מאל בעטאנט איהר פערלאנג אויסצובעסערען איהר נאציאנאלע קולטור, פרעגט דער מעמאראנדום, אויב די רעגירונג איז גרייט נאכצוגעבען דעם ראזיגען פערלאנג פון די יודען?

ווייטער פרעגט דער מעמאראנדום, וואס איז די שטעלונג פון דער רעגירונג צו די יודישע שולען און צו דער יודישער שפראך? וועט די רעגירונג די שולען סובסידירען, און וועלכע סומע האט די רעגירונג בעשטימט פאר יודישע קולטורעלע בעדערפענישען אין דעם בודזשעט פארין קומענדיגען יאהר?

ביז איצט האט אונז נאך קיין אגענטור נישט מודיע געווען, וואס די פוילישע רעגירונגס-לייט האבען געענטפערט אויף די פראגען פון די „פארווערטס"-קארעספאנדענטען.

אינטעליגענטע מעדלעך און יונגעלייט
מיט שעהנע שטימען
ווערען געבעטען זיך צו מעלדען אין קאנצעלאריע פון יודישען טעאטער אין פילהארמאניע
יעדען טאג פון 11 ביז 1 א זייגער ביי טאג.

היינט און פאלגענדע טעג! היינט און פאלגענדע טעג!
דאס גרעסטע מאנומענטאל מייסטערווערק אין א נייער ליטעראַרישער בעארבייטונג א. נ.
„סדום ועמורה"
Lucy Dorain i Michał Varconyi
— אין די הויפט-ראלען:
נעקסטער פראגראם ???

קינא-טעאטער
ZACHETA
ערזשער 26, ביים פלאץ קאסטשעלני
פערשט. ימפאנ. ארקעסטער.
בעמ.: בעת דער פויזע קאנצערט פון גיגאנטישע מארקאני=ראדיא.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

„פרוכטבארקייט"
היינט און פאלג. טעג!
פראכטיגער פילם פון די מייסטערנס בעהאלטענע געהיימנישען פון געשלעכט ליבען לעבען א. ג.
ריהרענדע ליבעס-דראמע לויט דער אונשטערבליכער ערצעהלונג פון EMIL ZOLA אין די הויפט-ראלען: Diana Karenne, Gabriel Gabrio
Andrée Lafayette א. א. אלע פרויען און אלע מענער מוזען זעהען דאס בילד, וואס איז געווידמעט דער משונה'דיגער פלאג... אונפרוכטבארקייט.
נעקסטער פראגראם: „אין די סיבירער טייגעס"
אין די הויפט=ראלען: F. Kortner, Rene Heribel
צו דעם בילד ווערט צוגעפאסט א רוסיש=אוקראינישער כאר אונטער דער לייטונג פון ה' א. אקימאוו.

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יו"ט 12 בייטאג לעצט. סעאנס 10 אוו.
אויפ'ן ערשטען סעאנס — זענען די פרייזען פערקלענערט.

הייבט אן פאלגענדע טעג! אלע יודען מוזען עס זעהען! גרעסטע יודישע סענסאציע!
עס ווערט דעמאנסטרירט דאס גרעסטע היסטארישע בילד א. נ.:
„די קעניגין פון די שקלאפען"
Marja Corda i i.
דאס גרעסטע מייסטער-ווערק אין 12 אקטען. דער שטערן פון ישראל. די עשר מכות פון פרעה מלך מצרים און ווי משה האט געפיהרט די יודען איבערן ים, ווי אויך 10.000 סטאטיסטען אין די פראכטיגסטע קאסטיומען. אין די הויפטראלען:
בעמערקונג: פערגרעסערטער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' פיינער. די מוזיק איז ספעציעל צוגעפאסט צום בילד.

קינא „ERA"
„פלארא" זאווישא 22 (בעלוס)
פרי-ריר
אנהויב פון די פארשטעלונגען 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 א זייגער בייטאג.
מ'בעט צו קומען אויף די פריהערדיגע סעאנסען.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 28 יאנואר 1930

ווערטער אנשטאט מעשים

יארען װעלען זאגען: ס'איז געשעהן דאס, אויף
ס'האט זיך גערינגט, אויף דעם. גרינבוים, האט
דער פראגע פון א זשורנאליסט וועגען די
טישע אויסזיכטען, געענטפערט: ס'וועט זיין
עזען, מיר וועלען פאדערן און זיי וועלען נישט
ען...

און דאך האט אונז די ידיעה אויפגעטרייסלט: מ'פאדערט פון אונז צוטרוי, מ'פיהרט א ליניע פון נעגאטיווער צוזאג, מ'רעקט בעי אלע נעגאטיווע ענדערונגען דעם „אויפריכטיגען" ווילען ענטקעגען צוצוקומען אונז. און ווי ס'קומט עפעס ממשות'דיגעס, האנדעלט מען ווי די פריערדיגע: מ'גיט נישט!

בלויז איין מיליאן האט אונזער פארשטעהער לאנגט אויפ'ן יודישען שול-וועזען, און דאס מען נישט געגעבען!

וואס-זשע הייסט עס? האלטען טאקע די סאציאל-דעפוטאטען פון דער קאמיסיע פאר קול... נולען אונזערע סימפאטיעס און אנטיפאטיעס? ווילען זיי טאקע אונז פראוואצירען, מיר צוריק אריבערגעהן אין דער אומ-ערינג... פערשארפטער אפאזיציע — — —

אבער מיר וועלען פרובען נעהמען די פראגע דער אנדער זייט.

ווי וואלט געווען, אויב די קאמיסיע וואלט בעפרידיגט אונזער פערלאנג און וואלט געגעבען דעם מיליאן לאטים, צי וואלט מען דורכדעם געלעזט די יודישע שול-פראגע?

מיר פרעגען עס צוליב דעם, ווייל מיר ווילען גרייפען דעם זינען פון דער ארויסגערוקטער פאדערונג.

לויט אונזער איבערצייגונג, האט די קאלא... גענטארט זיך בעגנוגענען בלויז מיט ארויס... ווישטעלען א פאדערונג, וואס שטראמט ארויס פון סטאטוס-קוואָ אין אונזער שול-וועזען. אמת, קאלא האלט, אז די חילוקי-דעות אין אונזערע שולפראגע איז אונזער אג'א נעבעכער ע-ין, וועלכע די רעגירונג האלט זיך נישט מישען ביי אונזערע פערהעלטענישען איז דער דאזיגער אנרפונקט דער איינציג מעגליכער. אבער מיר וואשען זיך האבען דאך שוין געדארפט שאפען א לאגע, וועלכע וואלט אונז מעגליך מאכען קו... ען צום סיום נישט מיט קליינינקייטען, נאר מיט פארערונג, צו פערענטפערן אינגאנצען אונ... ער דערציהונגס-פראבלעם!

דאס איז געווען די אויפגאבע פון די דעפו... טאטען. זיי האבען נישט געמאכט זיך האלטען יים אלטען שאבלאן, אז אלץ וועט מסתם זיין נעווען. זיי האבען זיך געמוזט האדעווען דעם גלויבען, אז ס'געפינען זיך דארט, אויף דער עסקע גאס, אויזוען פאר אונזערע נויטען.

מיט'ן דאזיגען גלויבען האבען זיי געדארפט מען אויף די ווערטער און אויפפאדערען די רישע געזעלשאפט, איינמאל פאר א'ע מאל אוועק... שטעלען די דערציהונגס-פראגע און דער גאנצער הייט. זיי האבען געדארפט צווינגען דער געזעל... שאפט, בעזייטיגען די איינזייטיגקייטען די עקס... פערימענטען פון די פארטייאישע אידעאלאגיעס פי דער דערציהונג און אויסארבייטען אנ'אלגע... מיינע סינטעטישע פראגראם פאר א יודישער פאלק... שול, וועלכע זאל זיין אפיגאטאריש פאר אלע רען.

מיר זענען פולבערעכטיגטע בירגער אין פוי... לען און גלייכצייטיג א נאציאנאלע מינדערהייט, האבען מיר פולע רעכט, צו פאדערן פון דער מלוכה, זי זאל פערענטפערן אונזער דערציהונגס-פראבלעם. די מלוכה קען אונז נישט ענטפערן: איך גיב אייך „פאזשעכנע", פונקט ווי זי קען אט דעם תירוץ נישט יוצא זיין לגבי די אנדערע מיעוטים.

מיר האבען געדארפט האבען די אמונה אינ'ם וועלען פונ'ם אנדערען צד און מיט'ן כח פון דער אמונה זיך אליין צווינגען, צו שאפען דעם סינען פאר אונז טיפ פון יודישער פאלקס-שול. אפילו די אמונה וואלט אונז ענטוישט, וואלטען גענוען ווי יענער חתן-בחור, וואס האט טאקע נעשריבען קיין תנאים, אבער דערווייל האט זיך כאטש ארומגעוואשען.

ווען אונזערע דעפוטאטען וואלטען זיך דער... פערנומען אין דער צוגרייטונגס-צייט, וואלטען געווען טריי זייער מאנדאט. אויב אפילו זיי וואלט זיך נאך נישט איינגעגעבען, צו דערפיהרען צו א הסכם, וואלט די התחלה גופא שוין פער... שריבען געווארען אויף זייער קרעדיט.

און נאכדעם וואלטען זיי געקענט קומען צו די מאסען און זאגען: אנחנו את נפשנו הצלנו!

איצט אבער, צואמען מיט געפיהל פון פער... ביטערונג געגען דער הויך-בעציהונג מצד דער קאמי... סיע-מערהייט צו אונזערע פאדערונגען, קענען מיר זיך אויך נישט בעפרייען פונ'ם געדאנק, אז אונזערע פארשטעהער האבען זיך בעגנוגענט מיט ווערטער דארט, וואו ס'זענען נויטיג געווען מעשים. זענען געגאנגען צו דער תפילה אהן כונה און הסכה.

פ. ק.

בעזוך אין די פאבריקען פון הענרי פארד

פון בעריהמטען דייטשען דראמאטורג ערנסט טאלער

דער בעריהמטער דייטשער דראמאטורג, דער מחבר פון „מאשינמענש", ערנסט טאלער האט אויף זיין רייזע בעזוכט די גראנדיעזע פאבריקע פון פארדן און אט וואס ער שרייבט וועגען זיי:

איך בין געווען ביי פארדס צוויי ארבייטער, וועלכע האבען לאנגע יאהרען ביי איהם געארבייט, האבען מיך ארומגעפיהרט. מיר זענען אריינגעקומען אין דער עמפפאנגס-געביידע, דא איז אונז צוגעגעבען געווארען א בעזונדערער פיהרער, א געוועזענער אמעריקאנישער אפיציר, וועלכער האט אין דער מלחמה פערלוירען א האנד. מיר זענען איבער די גאסען, וואו ס'געפינען זיך די פאבריקען, ארומגעפאהרען אין אנ'אויטאבוס, שטעלט זיך פאר א ריזיגער הויף, אין וועלכן טויזענדער מענשען, ענג איינער נעבען דעם אנדערען, שטעהען ביי ווערקטישען און ארבייטען ביי אנ'אונגעהויערען גערויש. האלט איבער זייערע קעפ רוקען זיך די לויפענדע טראנסמיסיעס, יעדער מענש מאכט נאר איין בעוועגונג, אכט שעה לאנג אומצעהליגע מאל די זעלבע איינע בעוועגונג.

די זעלבע איינע בעוועגונג!

דער שטעקט אויף א שרויף, דער א שפול, איינער וועגנט נאר אויף צאהנרעדער, איינער פוצט מיט א שוויס-רויהר א בעשטימט לאך, דער שטעקט אריין א מעשענע באנד אין דער מאשין, דער נעהמט אראפ דאס געשטאנצט בלעך. שטענדיג דיזעלבע בעוועגונג.

יעדער פון די 125 טויזענד ארבייטער ארבייטען 8 שעה, דער מעת-לעת איז איינגעטיילט אין 3 שיכטען. קיינער טאר נישט רעדען, קיינער טאר זיך נישט אנידערזעצען, אפילו דער צייכנער מוז 8 שעה לאנג ארבייטען שטעהענדיגערהייט. ווען אימיצער וויל ארויסגעהען, מוז ער ווי א שילער אויפהויבען דעם פינגער און ווארטען ביז דער אויפזעהער שטעלט אוועק אויף זיין ארט א רעזערוו-ארבייטער. און ווען צו דעם, ווען ס'הערט אויס דריי ווערטער מיט זיין חבר ווען ער טוישט איהם בעת'ן פערענדיגען די שיכט. מ'ווערט אויפ'ן ארט בעשטראפט, אדער אינגאנצען געקינדיגט. די שטראף בעשטעהט דערין, אז דער בעטרעפענדער ארבייטער ארבייט נישט עטליכע טעג אדער גאר עטליכע וואכען. דאס איז די שווערסטע שטראף, וואס קענען טרעפען אנ'ארבייטער. ער פערדינט נישט, און ווען ער קומט צוריק קען טרעפען, אז ער איז א בערגנעטראגען געווארען אויף אנ'אנדער ארט מיט א נידעריגען לוין.

(אין א פאבריק הינטער פילאדעלפיע, בעקומט אנ'ארבייטער, וועלכער קומט אין פערלויף פון דער וואך יעדען טאג איין מינוט פאר דער ארבייטסצייט, דעם לוין פאר 2 שעה אלס בעלוינונג. קומט דער ארבייטער אבער איינמאל מיט איין מינוט צו שפעט, ווערען איהם 6 שעה אפגערעכענט).

אין אלע פאבריקס-רוימען ווימעלט עס פון פאבריקס-פאליציסטען און אויפזעהער, וועלכע קאנטראלירען די ארבייטער. אין דער האלע, וועלכע איז שווארץ פון שטויב, און אין וועלכער ס'פיהלען זיך כל המין כעמיקאלישע ריחות, געפינען זיך וועגעלעך מיט לעבענסמיטעל, דארט קויפט דער ארבייטער פאר 25 סענט א לונטש-פעקעל (וואס בעשטעהט פון א פולשטענדיג פריהשטיק). דעם ראזינען פריהשטיק מעג דער ארבייטער אראפשלינגען זיצענדיג, אבער די „שטעהקראגען-פראלעטאריער", בעאמטע און אנגעשטעלטע, האבען אויסגעצייכנט איינגעארדענטע ריינע עס-צימערן. דא זעצט מען זיך ביי לאנגע טישען, מ'נעהמט טעלער און גאפעל-מעסער און מ'קען זיך אויסזוכען זופען, פלייש און געמיוז-שפייזען, פערשידענע סאלאטען, קאמפאט, קאווע, מילך. די לעצטע סטאציע איז די קאסע. דער קאסירער רעכענט שנעל איבער, שטופט דעם רעכענונג און דער האנד און בעצאהלט דאס ביים ארויסגאנג פון זאל. פארוואס האט הענרי פארד נישט אזעלכע עס-צימערן פאר זיינע ארבייטער? איך דערזעה שטעקט א ראפינירטע פסיכאלאגיע. די אנגעשטעלטע האבען נישט בעסער ווי די ארבייטער. זיי בעקומען נישט קיין הויך-געהאלט, נאר וואכענלוין פון ארבייטער האבען א גרעסערען געהאלט. אבער אויף דעם אופן ווערט אויף א קלוגען אופן געקיצלט דער זעלבסטבעוואוסטזיין פון די אנגעשטעלטע.

דער קלענסטער לוין ביי פארד'ן בעטרעפט 6 דאלאר א טאג, די ארבייטסוואך בעשטעהט אויס פינף טעג, ס'זענען פערהאן ארבייטער, וואס פערדינען פון 70 ביז 75 דאלאר א וואך. אין דער לעצטער צייט, ווען ס'האט זיך אנגעהויבען דער גרויסער מאנגעל אין אפזאץ, קינדיגט פארד די ארבייטער, וועלכע האבען אמייסטען פערדינט. דערביי זענען נישט פערהאן קיין שום פארשריפטען וועגען קינדיגונג, אפארבייטען א. א. וו., דער ארבייטער ווערט פון ארט ארויסגעשמעלט, און אמעריקא קענען טויזענדער ארבייטער, וועלכע האבען נאך אינדערפריה נישט קיין אהנונג דערפון, און אוועגנדר שוין זיין אויף דער גאס. און נישט-קוקענדיג דערויף שטופען זיך טויזענדער און צעהן-טויזענדער ארבייטער פון אלע נאציעס, פון אלע ראסען צו פארד'ן.

די ארבייט איז אויף אזוי פיל מעכאניזירט, אז יעדער נישט געלערנטער ארבייטער קען זיך אין פערלויף פון א האלבער שעה אויסלערנען די ענטשפרעכענדע בעוועגונג. שוין 11 א זייגער אינאוונט שטעלט מען זיך אין דער רייהע וועגען בעקומען ארבייט. ברויכט מען נישט „קיין הענד", ווערט ארויסגעשטעלט א שילד: „היינט איז נישטא קיין ארבייט" און ווען די ארבייטער פערלאזען נישט באלד די פאבריקס-טעריטאריע, קומען די פייערלעשער און מיט וואסער-שפריצען יאגען זיי די ארבייטסלאזע פונאנדער.

דער דייטש-פוילישער האנדעלס-פערטראג

ווי אזוי מ'קוקט אין דייטשלאנד אויף די האנדעלס-בעציהונגען מיט פוילען

(א בריף פון לייפציג צום „נייעם פאלקסבלאט")

אין די פוילישע צייטונגען איז שוין געדרוקט געווארען די ידיעה, אז אויף דער איצטיגער לייפציגער מעסע, וואס הויבט זיך אן דעם 2-טען מערץ, וועט צום ערשטען מאל אויסשטעלען אפיציעל די פוילישע רעגירונג די פערשידענסטע לאנדעס- און אינדוסטריע-פראדוקטען, וועלכע פוילען פערמאגט, בכדי אזוי ארום פערשאפען פאר פוילען א פלאץ אין דער ווירטשאפט פון דער גאנצער וועלט.

דערמיט איז אויך געזאגט, אז פוילען האט אזוי גוט ווי אפגעשלאסען א האנדעלס-פערטראג מיט דייטשלאנד, און עס הערען אויף די פערשידענע בעשרענקונגען אונטער וועלכע ביידע לענדער האבען ביז היינט געליטען.

כ'אל אבער תיכף ביים אנהויב געזאגט ווערען, אז דער האנדעלס-אפמאך איז דערווייל נאר א פראוויזארישער, א „קליינער", וועלכער איז נאר אפגעשלאסען געווארען אויף דערווייל, און וועלכער דארף ערשט אינגיכען פערגרעסערט ווערען מיט אלע פרטים פון א שטענדיגען אפמאך.

וואס איז אייגענטליך געווען די מניעה, דאס ביז היינט איז דער אפמאך נישט אפגעשלאסען געווארען? אין דייטשלאנד ערקלערט מען זיך די סבות דערפון אויף פאלגענדען אופן.

דער נייער פוילישער גייסט איז בעשטאנען דערינען, ווי אמביציעזע און ווי אמשנעלסטע צו שאפען אינדוסטריע אין לאנד, נישט קוקענדיג דערויף, צי די אינדוסטריע קען זיך ענטוויקלען, נישט קוקענדיג דערויף, צי די אינדוסטריע וועט זיך לוינען, און אפילו נישט קוקענדיג דערויף, צי אין לאנד זענען פערהאן פאסיגע ארבייטער, וואס זאלען קענען די אינדוסטריע-ארטיקלען אזוי ארויספראדוצירען, ווי זיי ווערען געמאכט אין אנדערע אינדוסטריע-לענדער. אזוי אבער ווי דאס פריוואט-קאפיטאל האט נישט געהאט קיין חשק אריינצושטעקען געלד אין אונטערנעהמונגען, וואס זענען לכתחילה בערעכענט אויף גרויסע היזקות, האט די מלוכה געגעבען פערשידענע פריווילעגיעס, בכדי אזוי-ארום אין פוילען צו מאכען אינדוסטריע. מענשען, וואס האבען א בעגריף פון אינדוסטריאליזאציע און וואס האבען א חוש פאר נויטיגע און נישט נויטיגע ארבייט, האבען פון דער מעשה געלאכט, זיי האבען געוואוסט, אז מיט געוואלד מאכט מען נישט קיין אינדוסטריע-לאנד, מיט געוואלד לערנט מען קיין שוסטערס, למשל, נישט אויס. זיי זאלען קענען מאכען לעדערנע רעק וכדומה; זיי האבען געוואוסט, אז דער פוילישער מלוכה וועט נמאס ווערען יאהר-איין יאהר-אויס צו דערלייגען שווערע געלדער פאר אומפראדוקטיווער ארבייט.

זענען זיי געשטאנען פון דערווייטענס און צוגעקוקט, ווי פוילען פערשליסט זיך אלץ מעהר און מעהר מיט א ריקער מויער פון צאהל-געזעצען פאר סחורות, וועלכע זיי בענויטיגען, ווי א ביסען ברויט.

דערצו איז נאך געקומען, אז די לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען, וועלכע זענען אין פוילען פערהאנען לרוב און וועלכע דייטשלאנד האט געקענט קויפען, זענען געבליבען ליגען און מ'האט פאר זיי געזוכט לענדער, אין וועלכע זיי זענען פערקויפט געווארען פיל בילינער, ווי מ'וואלט געקענט אין דייטשלאנד בעקומען.

דייטשלאנד גופא נויטיגט זיך אויך אין פוילען אלס אפזאץ-מארק פאר איהרע אינדוסטריעלע ארטיקלען, וועלכע וואלטען אין פוילען געקענט פערקויפט ווערען צו א העכערן פרייז ווי זיי זענען פערקויפט געווארען אין לענדער, וועלכע האבען אייגענע אלטע גוטע אינדוסטריען.

אזוי ארום זענען עס געווען צוויי צענטערען, וועלכע האבען זיך גענויטיגט איינס אין דעם אנדערען און האבען נישט געקענט צונויפקומען.

אינ'ם זומער פונ'ם יאהר 1929 האט פוילען געמאכט א גרויסע אויסשטעלונג פון איהרע אינדוסטריען אין פוילען און האט אויך איינגעלאדען פערשידענע פערזענליכקייטען און אינסטיטוציעס זיך צוצוקוקען צו זייערע שאפונגען אויפ'ן אינדוסטריעלען געביט.

און מ'מוז צוגעבען, פוילען האט נישט בעוויזען קיין גרויסע אויפטואונגען בנוגע דער אינדוסטריאליזאציע. די גאנצע אינדוסטריע איז נאך אין די קינדער-שיכלעך, נאך גאר נישט ענטוויקעלט און מאכט דורך קראנקהייטען, וועלכע קיין שום אינדוסטריע האט נישט דורכגעמאכט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז צומייסט איז עס א פערפעלטע ארבייט, א שאד יעדער גראשען, ווייל אין אנדערע לענדער קען מען דאס בילינער און בעסער מאכען.

האט פוילען בעשלאסען א ספעציעלע קאמיסיע, וואס זאל שטודירען די מעגליכקייט צו אינדוסטריאליזירען דאס לאנד. די קאמיסיע האט א סך שטודירט, האט חדשים-לאנג געפרובט כמעט אלע פוילישע פאבריקען און האט איבערגעגעבען דער פוילישער רעגירונג א בעריכט, אין וועלכען ס'ווערט אויסגעזאגט, אז די גאנצע פוילישע ארבייט אויף דעם געביט האט נישט קיין איבריגען ווערט און עס וועט גלייכער זיין פוילען זאל אריינפיהרען פון אויסלאנד פערשידענע סחורות, ווי זיי צו מאכען אין דער היים.

ערשט נאך דעם בעריכט האט פוילען אפגעשלאסען א פראוויזארישען אפמאך מיט דייטשלאנד, אין וועלכען פוילען פערפליכטעט זיך אויפצוהויבען די צאל-מויערען בנוגע דייטשלאנדס אינדוסטריע-ארטיקלען. דערפאר וועט דייטשלאנד לאזען איינפיהרען פוילישע לאנדווירטשאפטליכע פראדוקטען.

אויפ'ן לייפציגער יריד, דעם גרעסטען וועלט-מארק, וועט איצט פוילען אויסשטעלען אלע איהרע וויכטיגסטע פראדוקטען סיי פון דער לאנדווירטשאפט, סיי פון דער אינדוסטריע און אזוי ארום ווייזען דער וועלט, וואס פוילען קען שאפען. דער רעזולטאט פון דעם יריד וועט זיין וויכטיג פאר פוילען צו קענען וויסען, וועלכע פראדוקטען מ'קען אפזעצען אויפ'ן אינטערנאציאנאלען מארק, און וועלכע פראדוקטען מ'מוז לחלוטין אויפגעבען אדער העכסטענס בעשרענקען פארן מארק אין אייגענעם לאנד.

ז. האבער

11 טעג לעבעדיגערהייט בעגראבן

אפגעראטעוועט 3 פערשיטעטע ארבייטער

פאריז, 27 (אטע). דעם 15. יאנואר האט אנ'אונטערערדישער אויפרייס פערשיט 3 ארבייטער אין א קוילען-גרובען. דורך 11 טעג האט די רעטונגס-עקספעדיציע געארבייט איבער'ן אויסגראבען די פערשיטע. ערשט נעכטען איז געלונגען צוצוקומען צום ארט פון דער קאטאסטראפע, וואו מ'האט געפונען אלע 3 ארבייטער לעבעדיגע, אבער זיי זענען געווען פולשטענדיג ערשעפט פון הונגער און דורשט.

אראבער בעפאלען די קאלאניע יבניאל

און אוועקגעפיהרט 350 בהמות

ירושלים, 27 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אראבישע אנפאלער האבען צוגערויבט און אוועקגעפיהרט 350 בהמות פון דער יודישער קאלאניע יבניאל אין גליל התחתון. 20 ענגלישע רייטער-פאליציאנטען מיט אנ'אפיציר בראש האבען זיך אוועקגעלאזען אין דער סביבה אויפצוזוכען דעם רויב. ביז איצט איז נישט געלונגען די צוגערויבטע בהמות צו געפינען.

ניער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניער פאלקסבלאט

28 יאנואר — דינסטאג — כח טבת תר"צ
זון-אויפגאנג 7.30 — זון-אונטערגאנג 4 46

די פאסטולאטען פון די ארבייטער און אינדוסטריעלער

קאנפערענצען פון די מיניסטארען קוויאטקאווסקי און פריסטאר מיט די פארשטעהער פון די לאדזער ארבייטער און ווירטשאפטליכע קרייזען

(2) 12 א זייגער ביינאכט האבען זיך אין דער וויאיעוואדזטווע פערזאמעלט די פארשטעהער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען.

מיניסטער פריסטאר האט בעשלאסען צו קאנפערירען בעזונדער מיט די פארשטעהער פון די קלאסען-פעראיינען און בעזונדער מיט די פעראיינען, וועלכע זענען מעהר יעניגער געשטימט אין דער ריכטונג פון דער סאנאציע.

א פאר מינוט נאך 12 האט זיך אנגעהויבען די קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון די קלאסען-פעראיינען אין די פערזאנען פון סענאטאר ראגיעלעוויטש, רעפוטאט שטשערקאווסקי, לייטער פון טעקסטיל-פעראיין וואלטשאק, סעקרעטאר פון דעם װעלבען פעראיין נאפיעראלסקי און די פארשטעהער פונ'ם פעראיין פון אנגעשטעלטע אין געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס וואיראן און יארדאן.

מיניסטער פריסטאר האט צום אנהויב פון דער קאנפערענץ ערקלערט, אז ער מיט'ן מיניסטער קוויאטקאווסקי זענען געקומען קיין לאדז, כדי זיך צו בעקענען מיט

מצב פון ארבייטסלאזיגקייט

און כדי אנצונעהמען די נויטיגע שריט צו פערבעסערען די סיטואציע.

דער ערשטער האט אין נאמען פון די קלאסען-פעראיינען בעקומען דאס ווארט דער לייטער פונ'ם קלאסען-פעראיין ה. וואלטשאק. ער האט אין קורצע ווערטער כאראקטעריזירט די גרויסע נויט פון די ארבייטער-מאסען אין פאמענהאנג מיט דעם הערשענדען קריזיס.

נאכדעם איז ער איבערגעגאנגען צו די בעזונדערע פונקטען, וועלכע ער בעט דעם מיניסטער צו נעהמען אין אכט.

ער ווייזט אן, אז דער געזעצליכער טערמין פון 13 וואכען אונטערשטיצונג פאר די ארבייטסלאזע איז צו א קליינער און די ארבייטער ווילען פונ'ם מיניסטעריום פאדערען מאטש

26 וואכען אונטערשטיצונג

דער רעדנער לעגט אויך פאר צו בילדען א ספעציעלען קריזיס-פאנד אויף דער צייט פון די לאנגדויערענדע קריזיסען, ווען דער טערמין פון 26 וואכען וואלט געווען נישט גענוגענד.

ווייטער ווייזט ה' וואלטשאק אן דערויף, וואס אונטערשטיצונג בעקומען נאר די ארבייטער, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין ווארשטאטען וואס בעשעפטיגען מעהר ווי פינף ארבייטער. צוליב דעם בעקומען נישט קיין אונטערשטיצונג א גרויסער טייל ארבייטסלאזע, דאסזעלבע יוגענדליכע ארבייטסלאזע. דער קלאסען-פעראיין פאדערט העריבער

אונטערשטיצונג פאר אלע ארבייטסלאזע

אויך פאר די יוגענטליכע. ה' וואלטשאק אילוסטרירט מיט ציפערען די לאגע: פון 50.168 ארבייטסלאזע האבען בעקומען אונטערשטיצונג 24,628. ה' וואלטשאק האט ווייטער אנגעוויזען אז דאס מיניסטעריום דארף זיך פערשטענדיגען מיט דער קראנקען-קאסע, אז די ארבייטסלאזע זאלען בעקומען מעדיצינישע הילף נאך דעם געזעצליכען טערמין. ווייטער קריטיקירט דער רעדנער די פעראָרדנונג פונ'ם מיניסטעריום וועגען נישט פערזיכערען די סעזאן-ארבייטער און די בעשעפטיגטע ביי די שטעטישע אינסטיטוציעס. ה' וואלטשאק רעדט ווייטער וועגען העכערען די סטאווקעס פאר די ארבייטסלאזע.

אין לאדז געפינען זיך 31.690 האלב-ארבייטסלאזע וועלכע זענען בעשעפטיגט ביז 3 טעג אין וואך און דער קלאסען-פעראיין פאדערט אויך פאר זיי אונטערשטיצונג. ער בעריהרט דאן די דירה-פראגע און .פאדערט

אויפצוהאלטען די עקסמיסיעס

און די העכערונג פון דירה-געלד פאר די ארבייטסלאזע און האלב-ארבייטסלאזע, וועלכע בעוואוינען אין 1-צימערדיגע וואוינונגען.

וועגען די ארבייטסגעריכטען, זאגט ה' וואלטשאק, אז זיי זענען א גרויסע פערלייכטערונג פאר די ארבייטער, עס זענען אבער פערהאן צו-ווייניג ריכטער און די פראצעסען ווערען פערהאלטען. א חוץ דעם זענען אין די קלענערע שטעט אינגאנצען נישט פערהאן קיין ארבייטס-געריכטען. ער בעט דעריבער צו פערגרעסערען די צאהל ארבייטס-ריכטער און אויך איינצופיהרען די ארבייטס-געריכטען אין די קלענערע שטעט.

ווייטער בעריהרט דער רעדנער די פראגע פון איינקונפטשטייער און בעווייזט, אז אויך אין דעם פרט זענען די ארבייטער בעעוולה'ט

וועגען געזעץ פון פערזיכערונג בעווייזט ה' וואלטשאק, אז דער גרונד-עלטער פון 60 יאהר דארף פערקלענערט ווערען, ה' וואלטשאק בעריהרט ווייטער די פראגע וועגען קראנקען-קאסע און בעווייזט, אז די פריהערדיגע לייטונג פון קראנקען-קאסע האט אינגאנצען ענטשפראכען די פערזיכערטע ארבייטער און די איצטיגע נישט. צום סוף האט ה' וואלטשאק נאך אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט פון געזעץ וועגען הויז-דינערשאפט.

אין זיין ענטפער האט מיניסטער פריסטאר נע־זאגט, אז צוליב מאנגעל אין צייט, קען ער זיך איבער די פראגען נישט ארייננלאזען אין א דיסקוסיע ער וועט זיך אבער מיט די אלע ענינים גענוי בעקענען און ווי מעגליך ערלעדיגען.

דאן בעקומט דאס ווארט רעפוטאט שטשערקאווסקי, וועלכער ווענדט זיך צום מיניסטער פון האנדעל און אינדוסטריע. ה' קוויאטקאווסקי אין ער־קלערט אז די טאקטיק פונ'ם מיניסטעריום פון האנדעל און אינדוסטריע בנוגע לאדז איז געווען

אינגאנצען א פעהלערהאפטע.

לאדז איז, נאכדעם ווי זי האט פערלוירען אלע אפ-אדמערק, געווארען אונגעהויערליך פיהלבאר אויף יעדען ווירטשאפטליכען קריזיס און יעדער קריזיס דערפיהלט לאדז שטארקער ווי אלע איבעריגע שטעט.

דאס האנדעלס-מיניסטעריום אינטערעסירט זיך וועניג מיט דער קליין-אינדוסטריע און ערטיילט איהר נישט קיין דיסקאנטא הילף ווי דער גרויס-אינדוסטריע. צוליב דעם געהען אונטער אלע קליינע אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען און עס שאפט זיך א שטימונג פון אלגעמיינער דעפרעסיע.

רעפוטאט שטשערקאווסקי וואַרפט פאר די פארשטעהער פון דער רעגירונג א שוואכע פעראינטערעסירונג מיט לאדז.

מיניסטער קוויאטקאווסקי ערקלערט, אז די רעגירונג אינטערעסירט זיך זעהר מיט לאדז, אלס בעווייז קען דינען דאס, וואס עס איז נעבילדעט געווארען א ספעציעלער אינסטיטוט צו פארשען די קאניונקטור אין לאדז.

(וו) אין דער קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון די איבעריגע פראפעסיאנעלע פעראיינען בעקומט דאס ווארט רעפוטאט יואשקעוויטש, וועלכער מאלט די שווערע סיטואציע און נויט פון די לאדזער ארבייטער-מאסען און ווייזט אן אויף דער נויטיגקייט פון שנעלער הילף פאר די ארבייטסלאזע.

נאכדעם בעקומט דאס ווארט דער פארשטעהער פון קריסטליכען פראפעסיאנעלען פעראיין.

דער פארשטעהער פון ראט פון פראפעסיאנעלע פעראיינען ה' רייך, לעגט פאר צו רעדוצירען פון זייערע פאסטענס די אנגעשטעלטע פרויען און די זעלבסטפערוואלטונגען און אין געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס אויב זייערע מענער פערנעהמען אנדערע פאסטענס.

דער פארשטעהער פון מייסטער-פעראיין האט געבעטען די מיניסטארען זאלען ווירקען אויף די ענטשפרעכענדע אינסטיטוציעס, וועגען פערזיכערען די ארבייטסלאזע מייסטערס.

די מיניסטארען האבען צוגעזאגט די בריידטסטע הילף אין דער איצטיגער קריטישער לאגע פאר לאדז.

קאנפערענץ מיט די אינדוסטריעלער

(2) נאכדעם האט דער ארבייטס-מיניסטער פריסטאר אנגענומען די פארשטעהער פון דער אינדוסטרי בראש מיט'ן פרעזעס פון דער האנדעלס-קאמער קאנסול גייער און אינזש. רומפעל. די אינדוסטריע-פארשטעהער האבען אויסגעדריקט זייער צופרידענקייט וואס די רעגירונג שאצט ריכטיג אפ די לאגע, אין וועלכער סיגעפינט זיך די לאדזער אינדוסטריע. די פראדוקציע איז איצט רעדוצירט אויף פופציג פראצענט. אין פערגלייך מיט פאראיאהרען.

די אינדוסטריעלער האלטען, אז דירעקטע קרעדיטען און פינאנציעלע הילף וועלען דער טעקסטיל-אינדוסטריע איצט נישט העלפען. די אקציע דארף אנגעווענדעט ווערען אויף צו פערשטארקען די קאנסומציע און נישט די פראדוקציע. ראגענדען פערלאנגען די אינדוסטריעלער א שאנען-ער אין פאר די היזקות וואס זיי האבען געליטען בעת דער אקופאציע, פונקט ווי דאס האט נעטאן די דייטשע רעגירונג בנוגע די דייטשע אינדוסטריעלער צום סוף פון דער קאנפערענץ האבען די אינדוסטריעלער ארויסגערוקט פאלגענדע פאסטולאטען:

וואס שנעלער צו מאכען רעגירונגס-בעשטעלונגען, לויט פרייזען וואס זאלען פון פריהער אויס זיין בעשטימט. די בעשטעלונגען זאלען פערטיילט ווע רען אין איינפערשטענדיגונג מיט די אינדוסטריע-פערבאנדען;

די רעגירונג זאל מיטווירקען ביים שאפען די קארטעלען; ווייטער פערלאנגען די אינדוסטריעלער א רייה ענדערונגען ביים צאהלען דעם אומזאץ-שטייער א.א.וו. נישט איינפיהרען קיין נייע שטייערען און סאציאלע אפצאהלען, אפלעגען אויף עטליכע יאהר דאס איינפיהרען דעם פאראגראף 15 פון געזעץ וועגען יוגענדליכע און פרויען; רעוויזירען דעם באהן-טאריף א.א.וו.

די מלוכה זאל איבערנעהמען א טייל אבליגאציעס פאר די סאוויעטישע וועקסלען, וועלכע זיי צאהלען פאר טעקסטיל-סחורות, פונקט ווי דאס איז געווען ביי די סאוויעטישע בעשטעלונגען אין אבער-שלעזיען.

גרויסע שרפה אויף זאוואדזקא 5

געברענט א זאקען-פאבריק, א קליינהענדלער-פעראיין און א מעבעל-פאבריק

זונטאג ביינאכט האט אויסגעבראכען א שרפה אויף זאוואדזקא 5. די אויסגערופענע פייערלעשער האבען פעסטגעשטעלט, אז עס ברענט שייניאק'ס זאקען-פאבריק, פון וואנען דאס פייער האט זיך אריינגעכאפט אין לאקאל פון קליינהענדלער-פעראיין און אין דער פאבריק פון מעבעל „וויענפאל".

צווישען די איינוואוינער פון הויז איז ענטשטאנען א געוואלדיגע פאניק. מען האט אנגעהויבען פאקען שטוב-זאכען, ווערט-זאכען און ארויסטראגען פון די פריווא ט וואוינונגען. דער גאנצער בנין פון דער פאבריק איז אפגעברענט געווארען און עס זענען געבליבען שטעהן נאר שטיקלעך פון די מאשינען און די נאקעטע מויערען. אפגעברענט האט אויך ביילוויין די פאבריק פון „וויעלפאל". אין לאקאל פון קליינהענדלער-פעראיין האט אפגעברענט דער דאך און כופים. דער היזק איז גרויס. דאס פייער איז געלונגען אפצולעשען ערשט ארום 7 א זייגער אין דער פריה.

פון האנדעלס-געריכט

(2) דאס האנדעלס-געריכט האט ערקלערט „אופארלאשטשען פאלגענדע פירמען: הענעך קעללער און יארים פטאשעניק מאנופאקטור-האנדעל אויף נאוואמיעסקא 3. דער אנהויב פון „אופארלאשטש" איז פעסטגעשטעלט געווארען אויפן 20. יולי 1929, אלס געריכט-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען האנדעלס-ריכטער קלעמאנס פאנאנסקי, אלס קוראטאר אפליקאנטקע זאפיא פאוולאווסקא.

די באנקראטירטע זענען איבערגעגעבען געווארען אונטער פאליצי-אויפזיכט.

דער צווייטער „אופארלאשטש" איז בעשטימט געווארען דער פירמע הערש ציטראן, וועש-אויסארבייטונג אויף נאוואמיעסקא 4. דער אנהויב פון „אופארלאשטש" איז בעשטימט געווארען אויפן 25 מאי 1929. אלס געריכטס-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען ריכטער אייזענבראָן אלס קוראטאר אדוו. סלאמניצקי. דער באנקראטירטער איז געשטעלט געווארען אונטער פאליצי-אויפזיכט.

דאס געריכט האט אויך ערקלערט פאר באנקראט בנימין בערגער, נאפיורקאווסקא 79. דער אנהויב פון „אופארלאשטש" איז בעשטימט געווארען אויפן 1. דעצעמבער 1929. אלס געריכטס-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען ריכטער סטאראטשינסקי, אלס קוראטאר אדוו. אפל. לודוויק פלאנער.

דער פירטער באנקראט איז ערקלערט געווארען דער סחורה קרעדיט קאאפעראטיוו „ארושעזשובקא", בענעדיקטא 1. ארושעזשובקא" איז שולדיג פערשידענע פירמען א סומע פון 70 טויזענד זל., אלס געריכטס-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען ריכטער זייגט, אלס קוראטאר אדוו. לאלאארי שטיקגאלר.

ווייטער איז ערקלערט געווארען אלס באנקראט די מאנופאקטור-פירמע פינקוס מאנדעל, קילינסקי 73, אלס געריכטס-קאמיסאר איז בעשטימט געווארען ריכטער ברונא בידערמאן, אלס קוראטאר אדוו. יאקוב אפט.

(—) פון 1-טען ביז'ן 25-טען יאנואר זענען דורכ'ן האנדעלס-געריכט ערקלערט געווארען 23 באנקראטען.

ווינטער-שטיצע פאר ארבייטסלאזע

(מ) היינט בעקומען אויסגעצאהלט מאגיסטראט אונטערשטיצונג די פעררעגיסטרירטע מיט די פאמיליען-נעמען אויף — G H I J

מאסען-אימפונג געגען בויך-טיפוס

(מ) די געזונטהייטס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט נעהמט אן מיט'ן קומענדיגען פריהליגג א ברייטע אקציע פון מאסען-אימפונגען געגען בויך-טיפוס. די אימפונגען וועלען אדורכגעפיהרט ווערען אין באלוט וואו אין פערגאנגענעם יאהר זענען קראנק געווארען אויף בויך-טיפוס 219 פערזאן, אויף דער אלגעמיינער צאהל קראנק געווארענע אין לאדז, וואס האט בעטראפען 866.

די אקציע וועט ארומנעהמען 90 טויזענד פערזאן. צוליב דעם, וואס די קאסטען פון די איינשפריצונגען וועלען זיין זעהר גרויסע האט דער מאגיסטראט זיך געווענדעט צום געזונהייטס-דעפארטאמענט וועגען בעקומען אומזיסט אימפונגען פאר דער אקציע.

ערלויבענישען פאר בעל-עגלות

(מ) פון מאנטאג דעם 3 פעברואר וועט דער מאגיסטראט, אלס אינדוסטרי-מאכט פון דער ערשטער אינסטאנץ, צושטעלן ארויסצוגעבען ערלויבענישען אויף רעכט צו פאהרען פאר דראזשקעס, פוהרמאנעס א.א.וו. אויפ'ן יאהר 1930. די ערלויבענישען וועט ארויסגעבען דער אינדוסטרי-אמט, פלאץ-וואלנאשטשי 14, צווייטער שטאק פון 8 ביז 1 מיטאג.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), מ. מילער (פיעטריקאווער 46), וו. גראשקאווסקי (קאנסטאנטינער 15), פערעלמאן (ציגעל-גאס 64), ה. ביעוויאראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 37), ז. יאנקעלעוויטש (אלטשטאט 9).

פון געריכט

דעזערציע און גנבות

(2) נעכטען איז אין מיליטערישען קרייזגעריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען דעם זעלנער וואסיל יאטושני, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין דעזערטירען בעת די מאנעווערס און אין אויספיהרען א רייה גנבות. ראטושני איז שוין געווען פערמשפט אויף עטליכע יאהר טורמע פאר שפיאנאזש.

דאס געריכט האט פערמשפט דעם אנגעקלאגטען אויף 1 יאהר מיט 6 חדשים טורמע.

אברהם יצחק אסטראווסקי

נעכטען איז פון בערלין אנגעקומען קיין לאדז א ידיעה, אז דארט איז נאך א לאנגער און שווערער קראנקהייט געשטארבען אין עלטער פון 56 יאהר דער לאדזער סוחר און אינדוסטריעלער אברהם יצחק אסטראווסקי.

דער פערשטארבענער איז געווען דער גרינדער און אינהאבער פון דער פירמע א. י. אסטראווסקי. בשעתו איז ער געווען דער ארויסגעבער פון דער יודישער צייטונג אין לאדז „מארגענבלאט". דער פערשטארבענער האט געהערט צו פיל יודישע אינסטיטוציעס, געזעלשאפטליכע און ווירטשאפטליכע. מאריצער פון גראפיקער-פעראיין און וויצע מארזיצער פון מאפיר-סוחרים פעראיין.

דער טויט פון א. י. אסטראווסקי האט ארויסגערופען אן אויפריכטיגען טרויער ביי אלע די, וואס האבען איהם געקענט.

מאנטאג, ד. 27-טען יאנואר ד. י. איז אין בערלין נאך לאנגע און שווערע ליידען געשטארבען אין עלטער פון 56 יאהר אונזער ליבער און אונפערגעסענער זוהן, מאן, פאטער, ברודער און שוואגער

נ"ע

אברהם יצחק אסטראווסקי

בן ר' משה ז"ל

סוחר און אינדוסטריעלער אין לאדז

וועגען טאג פון דער לוי' וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען

די פאמיליע

אין שויפענסטער טאר מען נישט ארויסשטעלען קיין דאפעלטע פרייזען

(מ) ס'טרעפען פאלען וואו הענדלערס-פירמען שטעלען ארויס אין די שויפענסטער צעטלען מיט דאפעלטע פרייזען, וואס ווייזען דעם אונטערשיד פון פריהערדיגען פרייז מיט דעם איצטיגען.

אין צוזאמענהאנג דעמיט ערקלערט דער אינדוסטרי-אמט, אז אויפ'ן גרונד פון געזעץ וועגען קאמפען מיט דער נישט-עהרליכער קאנקורענץ, טאר מען נישט ארויסשטעלען קיין צעטלען מיט דאפעלטע פרייזען, פאר עובר זיין דערויף וועט מען בעשטראפט ווערען מיט 600 זל., ארעסט ביז 3 טעג אדער ביידע שטראפען צוזאמען.

איז קארטען פערשפילט זיין פערמעגען און געווארען א גנב

(ז) זייט א געוויסער צייט איז דער פיעטריקאווער פאליציי געוואן פערנומען מיט זוכען א געהיימנישפולען גנב, וועלכער האט אין א פערהעלטניסמעסיג קורצער צייט אויסגעפיהרט 14 פערשידענע גנבות.

נאך לאנגע זוכענישען איז געלונגען פעסטצושטעלען, אז דער גנב איז יוזעף שארקאווסקי, א געוועזענער גביר און בעזיצער פון עטליכע הייזער אין פיעטריקאוו.

אין דער לעצטער צייט האט שאדקאווסקי פערלוירען דאס גאנצע פערמעגען ביים קארטען-שפילען. פון דעמאלס אן איז ער געווארען א גנב, שאדקאווסקי איז ארעסטירט געווארען.

א נייע איינברוך-גנבה

(ז) נעכטען איז אין דער אויספארשונגס אמט אלארמירט געווארען דורך א ידיעה פון אן איינברוכ'ס-גנבה, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען אין לאקאל פון דער זגערזשער כעמישער אינדוסטריע, פיעטריקאווער 213. די גנבים האבען אויפגעריסען די אייזערנע קאסע, זיי האבען אבער גארנישט געפונען און זענען אוועק מיט לעדיגע הענד.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פאר

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 8–10 פריה און פון 5–8 אוועגד

ווארטע-זאל פאר פרויען.

יודישע געזעלשאפט פאר לאנד-וויסענשאפט

אין דער צייט פון 15 ביז'ן 25 פעברואר ווערט איינגעארדענט אין זאקאפאנע די 2-טע טוריסטישע קאלאניע פערבונדען מיט אויספלוגען אין שענסטע געגענטען פון די טאטרען. אנמעלדונגען ביז'ן 10. פעברואר.

פרייטאג, דעם 31 יאנואר, 10 א זייגער וועט פארקומען אן אויספלוג אין די פאבריקען פון ווידזעווער מאנופאקטור מיט דערקלערונגען. אנמעלדונגען ביז'ן 30 יאנואר.

די פאטאגראפישע סעקציע איז טעטיג און נעמט אן מיטגלידער פאטאגראפיסטען-אמאטארען.

גענויע אינפארמאציעס און אנמעלדונגען אין סעקרעטאריאט זונטאג פון 4–6. מאנטאג, מיט וואך און פרייטאג פון 8–9.

פון „ארט"

היינט, דינסטאג, 9,30 אוו. ווערט געשפילט אס שלאגער-פראגראם „חי-געלעבט". בכדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג צו בעזוכען דאס טעאטער, האט די דירעקציע רעדוצירט די פרייזען פון די בילעטען. דער פרייז פון בילעטען איז היינט, דינסטאג און מארגען, מיטוואך פון 1.50 ביז 400 זל.

היינט א נייער קלאנג-פילם אין „ספלענדיד"

(–) היינט קומט פאר די פרעמיערע פון קלאנג-פילם אין קינא „ספלענדיד". דאס פראגראם בעשטעהט פון צוויי טיילען. אין איין טייל וועט ארויסטרעטען די בעקאנטע און בעריהמטע וואונדער-זינגערין איזא קרעמער. די זינגערין טרעט אויס אין אן ערשטקלאסיגען רעפערטואר.

אין צווייטען טייל ווערט געגעבען דער „ראמאן פון א מאדערן פרויליין" מיט דעם שעהנעם האמילטאן אין דער הויפטראל.

אין צוגאב-פראגראם ווערען געגעבען פוילישע אקטואליטעטען, צווישען אנדערען דער בעזוך פון פרעזידענט סאקאלאוו אין פוילען.

תיקון-טעות

וועגען דער נאטיץ אונטער'ן קעפעל „סיסטעמאטישע גנבה" אפגעדרוקט אין זונטאגדיגען נומער פון אונזער צייטונג, בעט מען אונז מיטצוטיילען, אז פאוועל שימקעוויטש איז ארעסטירט געווארען נישט אין דרזהיים (פיעטריקאווער 26) נאר אין דער פירמע „וועדעל", בעת דער רעוויזיע אין דער היים האט מען גארנישט געפונען.

אין נעכטיגען נומער פון אונזער צייטונג איז ארייגעפאלען א טעות. די פאמיליע ראלניצקי, נאווראט 62 איז נישט פערסמט געווארען פון פיש נאר פון שלעכט פלייש.

אין קאמף געגען קריזיס און ארבייטסלאזיגקייט

(ענדע פון דער 1. זייט).

וואו עס איז אויף דעם צוועק און שוין, ווי בעקאנט, אסיגנירט געווארען א סומע פון 34 מיליאן זל., פון וואס לאדז וועט בעקומען 5 און האלבען מיליאן זל., די בוי-ארבייטען וועלען זיך אנהויבען אינמיטען זומער, און שוין איצט ווערען אויסגעארבייט פראיעקטען פון טיפ ארבייטער-דירות, וואס זאלען קאסטען נישט מעהר ווי 20 זל. א חודש.

צו דערזעלבער קאטעגאריע הילפס-מיטלען געהערט אויך די נאוועלע צום געזעץ וועגען פערזיכערען אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט. עס ווערט פערברייטערט די צאהל ביינער, וועלכע קענען געניסען פון די גרעסערע אונטערשטיצונגען, אויך יוגענטליכע פון 16 יאהר אן וועלען קאנען כאפען דעם גענוסען, עס דארפען אויך פערברייטערט ווערען די גרעניצען פון די טערמינען, אין וועלכע די פערזיכערטע זאלען קאנען בעקומען די אונטערשטיצונגען.

דאס זענען אלץ זאגט דער מיניסטער, מיטלען, וואס זענען אויסגערעכענט אויף דער צוקונפט, עס געהט אבער אין דעם, וואס מ'מוז לינדערען די גרויסע נויט שוין איצט, מאמענטאל, אויפ'ן ארט. אין דער ריכטונג האט די רעגירונג ארויסגעגעבען אינסטרוקציעס מכוח אונטערשטיצונגען פאר די, וועמענס טערמינען זענען שוין אויסגעשעפט און וועגען פערברייטערען די צאהל ארבייטסלאזע, וואס געניסען בכלל פון די אונטערשטיצונגען.

די נויט איז אבער אונגעהויער גרויס און די רעגירונג איז אויך נישט אימשטאנד די נויט צו שטילען. עס פאדערט זיך די הילף פון דער געזעלשאפט גופא. דער מיניסטער ווענדט זיך דעריבער צו די פערזאמעלטע אלס די פארשטעהער פון א"ע שיכטען פון דער לאדזשער געזעלשאפט מיט'ן אפעל

צו שאפען א בירגער-קאמיטעט

וואס זאל איבערנעהמען צו זארגען פאר די ארימסטע און צומייסטענס געטראפענע פון קריזיס. די רעגירונג פון איהר זייט האט פאר דעם צוועק אסיגנירט די סומע פון 1 מיליאן זלאטעס. אזא קאמיטעט דארף זיך געפינען אונטער דער אנפיהרונג פון וואיעוואדע.

וואיעוואדע יאשטשאלט דריקט אויס די פולע גרייטקייט מיטצווירקען אין אזא קאמיטעט און פאדערט אויף די פערזאמעלטע צו אפהאנדלען דעם פארשלאג פון מיניסטער.

דערויף נעהמט אווארט

ראטמאן מילמאן

ער רעדט אין נאמען פון די יודישע פראפעסיאנעלע פעראיינען, וועלכע זענען נישט איינגעלאדען געווארען צו דער בעראטונג. איך וויל נישט אינגעלאדען געווארען צו דער בעזונדערער קאנפערענץ מיט די מיניסטארען, און האבען נישט געהאט די געלעגענהייט פארצוטראגען די לייטען פון די יודישע ארבייטער.

מ'דארף, זאגט ה' מילמאן, נישט איינטיילען די ארבייטער אין פערזיכערטע, וואס בעקומען אונטערשטיצונגען און אזעלכע וואס בעקומען די אונטערשטיצונגען נישט, און זענען דעריבער אנגעוויזען אויף נדבות.

דער רעדנער גלויבט נישט אין די אויפטוען פון קאמיטעט, ווייל, מיינט ער, נישט די גרויסע פאבריקאנטען, נישט די סוחרים וועלען פאר'ן קאמיטעט גארנישט געבען.

די יודישע ארבייטער, זאגט דער רעדנער, ווערען בעוועלה'ט אויך אין דער צייט, ווען סאציאל קיין קריאים נישטא. אויך דאן ווערען זיי צו קיין מלוכהשע און קאמונאלע ארבייטען נישט צוגעלאזט.

דער ארבייטסלאזען-פאנד פערקלענערט אויף א קינסטליכען אופן די צאהל ארבייטסלאזע דורכדעם, וואס ער רעגיסטרירט נישט קיין ארבייטסלאזע...

דער וואיעוואדע רייסט איבער דעם רעדנער'ס ערקלערונג, אז ביים איינלאדען אויף די קאנפערענצען איז נישט געמאכט געווארען קיין אונטערשייד צווישען פוילישע, דייטשע אדער יודישע ארבייטער, די לעצטע האבען די פולע מעגליכקייט איבערצוגעבען שריפטליך די מיניסטארען זייערע דעזידעראטען.

עס קומט דא פאר א ווארט-שטרייט צווישען ראטמאן מילמאן און דעם וואיעוואדע, וועלכער נעמט צו נאך אן אפשטימונג דאס ווארט ביים ראטמאן מילמאן.

רעפ. שטשערקאווסקי ערקלערט אין נאמען פון די קלאסען-פעראיינען אז די אויפגאבע פון דער מלוכה איז צו געבען גענוגענדע אונטערשטיצונג פאר די ארבייטסלאזע. בנוגע דעם אנטייל אין בירגער-קאמיטעט, וועלען די פעראיינען אננעהמען א שטעלונג און בעשלוס.

אן ענליכע ערקלערונג גיט אפ ראטמאן מילמאן אין נאמען פון די יוד. פראפ. פעראיינען.

מיניסטער קוויאטקאווסקי ערקלערט, אז די דיסקוסיע, וואס איז נאר וואס פארגעקומען איז א רעזולטאט פון א מיספערשטענדניש. די אקציע פון בירגער-קאמיטעט וועט נישט פערטרעטען די אקציע פון דער רעגירונג. אבער די נויט דא אויפ'ן ארט פאדערט צו שאפען א לאקאלען הילפס-קאמיטעט אויף געזעלשאפטליכע יסודות.

אויפ'ן פארשלאג פון וויצע-וואיעוואדע ראושביעווסקי, וועט דער קאמיטעט בעשטעהן פון פארשטעהער פון דער מלוכה-מאכט, זעלבסטפערוואלטונג, גייסטליכקייט, אינדוסטריעלער, סוחרים, לאנדווירטען און פראפ. פעראיינען, דאס צוזאמענשטעלען דעם קאמיטעט ווערט איבערגעגעבען דעם וואיעוואדע.

וואיעוואדע יאשטשאלט האלט נאך א קורצע שלוס-רעדע, אין וועלכער ער אונטערשטרייכט דעם אינטערעס פון דער רעגירונג צו די נויטען פון די ארבייטער-מאסען אין לאדז, און דערמיט ווערט די קאנפערענץ געשלאסען.

פראפ. ווייצמאן פאהרט קיין שווייץ

בערלין, 27. (י. ט. א. טעלעגראפיש). די „יודישע רונדשוי" מיילט מיט, אז בקרוב וועט פרעזידענט ווייצמאן ארויספאהרען אויף קור-צוועקען אין דער שווייץ. אין פערלויף פון חודש פעברואר וועט ד"ר ווייצמאן פיהרען א רייה בעראטונגען מיט די פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דער יודישער אגענץ אין אייראפא.

א פאמיליען-סכסוך וועגען 100 מיליאן זלאטים

ווילנא, 27 (ספ. טעל.) די פירשטין ווילהעלמינא ראדזשיוויל, די אלמנה נאך אלעקסאנדער ראדזשיוויל האט אונטערגענומען געריכטס-שריט געגען גאבריעל ראדזשיוויל וועגען צוריקקעהרען גרויסע עיד שכחים אין 100 מיליאן זל. ענטשעדיגונג אין גאלד ד"ר פראצעס איז שוין איינמאל פארגעקומען אין נאוואגרודעק. די פירשטין האט דעמאלט דעם פראצעס פערשפילט. איצט האט די פירשטין דעם פראצעס בעגייט.

פרידענס-פערהאנדלונגען צווישען בעדואינ'שע שבטים

ירושלים, (יט"א) אין סורא איז געעפענט געווארען א קאנפערענץ מיטן ציעל צו שליסען שלום צווישען די בעדואינישע שבטים אין ארץ ישראל, עבר-הירדן און סיריען. אין די פערהאנדלונגען בעטייליגען זיך חוץ די איינפלוסרייכע שייכס אויך די פארשטעהער פון דער ענגלישער און פראנצויזישער אדמיניסטראציע.

לאדזער קאמעראל-טעאטער „ארט"

אל. 1. מאי 2 פריהער ענגל. זאל

קינסטל.ליט. מ. בראדערזאן, דיר. י. סטרוגאטש, קאס. ד. בייגעלמאן

קאנפערענסיער: נתן רייכענבעג ג.

היינט, דינסטאג – 1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30 אוועגד

ווערט געשפילט דער 2-טער שלאגער-פראגראם א. נ.:

„חי-געלעבט"

פרייז פון בילעטען פון 1.50 ביז 4 גילדן.

הנחה-בילעטען זענען גילטיג

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער יעדען טאג פון 11—1 מיטאג און פון 5 נאכם.

דער נייער אוסטאוו וועגן ענדערן פאמיליע-נעמען

ווען ס'איז איינגעפיהרט געווארן אויך אין אונזערע מקומות די צוואנגס-אינסטיטוציע פון פאמיליען-נעמען איז דאס בעקומען אזא אדער אנדערן נאמען אפהענגיג געווען קודם כל פון דער סומע, וויפיל ד״ר בעטרעפענדער בירגער האט דערפאר געקאנט און געוואלט בעצאהלען.

און ווירקליך — וואס א פעטערן פדיון איינער איז דאמאלס ביכולת געווען אריינצוריקן אין [illegible] די געלד-גייציגע באמטע, אלס א שענערען נאמען האט ער זיך געמעגט צואייגענען; ארימע לייט דאגעגען, וועלכע האבען נישט געהאט מיט וואס זיך צו קויפען א נאמען, האבען בעקימען צוגעווארפען די מיאוס'טע און באנאלסטע פאמיליען-נעמען.

דערפאר טרעפען מיר טאקע הויפטזעכליך צווישען דער פויערישער בעפעלקערונג, וועלכע איז אויסנאהמסלאז דער שטאנדהאפטיגסטער סאציאלער שיכט, מאסען פאמיליעס, וועלכע טראגען די לעכערליכסטע און גאנץ אפט אפילו אויך די עקלהאפסטע פאמיליען-נעמען.

וואס שייך דער יודישער בעפעלקערונג איז דאס צוטיילען איהר פאמיליען נעמען פארבינדען געווען מיט אן'אומבאגרעניצטער ווילקיר, גרינגשעצונג, שפאט, רשעות און אומגעהויערע לאפובקעס-פרעסעריי. און דעריבער האבען די פערביסענע משינאוויקעס די יודישע קבצנים און קמצנים מכבד געווען מיט אזעלכע „סימפאטישע" פאמיליע-נעמען, ווי קוטאס, שווינדלער, ברודאס, יאמשארזש און אזעלכע ענהליכע.

די סאציאלע קאנפיגוראציע פון דער יודישער בעפעלקערונג איז אבער דורך דער צייט געווארען פיל עלאסטישער, ווי ביי די שכנות'דיגע פעלקער: ארימע זענען רייך געווארען און רייכע זענען פעראָרימט געווארען אזוי, אז אין איצטיגען מאמענט זענען מיאוסע פאמיליען-נעמען נישט אלעמאל דוקא פארבינדען מיט'ן ארעמען שטאנד.

אין אלגעמיין האבען אבער די שטאנדען, בפרט די נידעריגע (פויערן, ארימע מיעשטשאנעס, יודען) ביז נישט לאנג געפיהרט א איזאלירט, פערגליווערט לעבען און ממילא האט זיי אזא אדער אנדערש קלינגענדער פאמיליע נאמען נישט געקאנט בעזונדער קווהעלען.

איבריגענס, האט ווער זיך יא געפיהלט נישט היימליך, טראגענדיג א מיאוס'ן פאמיליען-נאמען, קוים האט ער זיך נור געלאזט קאסטען א גרעסערע סומע געלד, זענען שוין געווען געניג רעכטליכע אופנים, ווי אזוי אט דעם מיאוס'ן פאמיליע-נאמען צו ענדערן אויף א שענערן.

מיט דער דעמאקראטיזאציע פון דער געזעלשאפט, ווערען די מיטעלאלטערליכע שטאנד-גרעניץ איינציגווייז אפגעווישט און אויך די אונטערשטע שיכטען הויבען אן ארויסצוטרעטען אויף דער ארענע פון עפענטליכען לעבען.

ביים היינטיגען טאג, ווען דער פויער, ארבייטער און ארעמער בירגער טרעפט זיך ביי דער טעגליכער מלוכה'שער, קאמונאלער, קולטורעלער געזעלשאפטליכער און אנדערער עפענטליכער טעטיגקייט מיט די מיטבירגער פון אלע איבעריגע שיכטען פון דער בעפעלקערונג מוז א העסליכער פאמיליען-נאמען פערארזאכען נישט וועניג שפיכת דמים. איז טאקע פערשטענדליך, פארוואס דוקא לויט דער איניציאטיוו פון די פויערישע דעפוטאטען איז דער געזעץ-פראיעקט וועגען ענדערן די העסליכע פאמיליען-נעמען אנגענומען געווארען אין זיינער צייט דורכ'ן סיים און איז איצט שוין אין א פארם פון אן'אוסטאוו פערעפענטליכט געווארען אין לעצטען (3-טע) נומער פון דוז. אוסטאוו.

אייגענטליך שאפט נישט דער נאר וואס פערעפענטליך-געווארענער אוסטאוו קיין נייע רעכטליכע סיטואציע: ער פעראיינהייטליכט און סאנקציאנירט נאר די פערהעלטנישען, וועלכע האבען שוין אגב ביז איצט אויף דעם געביט געהערשט. לויט'ן דערמאנטען אוסטאוו האט יעדער פוילישער בירגער, וועלכער טראגט א בעליידיגענדען, לעכערליכען און נישט פאסיגען נאמען, דאס רעכט צו ענדערן דעם דאזיגען נאמען.

דער פעראינטערעסירטער בירגער דארף זיך ווענדען מיט אן'ענטשפרעכענדער בקשה צום וואיעוואדע, ביילייגענדיג א מעטריקע און א צייגניס וועגען פוילישער בירגערשאפט, ארויסגעגעבען דורך דער סטאראסטווע אויפ'ן סמך פון א וויסשאנג פון די ביכער פאר די שטענדיגע איינוואוינער.

אין דער בקשה דארף דער פעטענט דעסגלייכען אויך אנגעבען דעם פאמיליע-נאמען, וועלכען ער וויל אננעהמען. אין פרט פון אויסוועהלען זיך א פאמיליע-נאמען איז נישט פאראן קיין שום בעגרעניצונג.

דאס געזעץ פערווערט נור אנצונעמען היסטארישע, פאפולערע און פערשפרייטע פאמיליען-נעמען.

פעטענטען, וועלכע קענען זיך פעררופען אויף ארימקייט-צייגנישען, ארויסגעגעבען דורך די מאגיסטראט-אפטיילונגען איבער סאציאלער השגחה, ווערען בעפרייט פון דער גאנצער פראצעדור-אפצאהל און אפילו אויך פון די אנאנסען-קאסטען.

אן'ערלויבניש צו ענדערן א פאמיליען-נאמען איז אויטאמאטיש חל אויך אויף דער פרוי און מינדיעהריגע קינדער פון פעטענט.

דאגעגען פוליעהריגע קינדער, קוים ווילען זיי אויך געניסען די אנערקענטע זייער פאטער רעכט צו טראגען דעם געענדערטען פאמיליען-נאמען, מוזען זיך דעסגלייכען אנשליסען צו דער בקשה.

י. אינפעלד.

צו זיין מענעריש איז שוין ארויס פון דער מאדע

דער נייער געשמאק פאדערט, אז פרויען זאלען זיין ווייבליך

א פנים, אז פון אלע ארגומענטען געגען דער היינטיגער פרוי און פון די אלע בעהויפטונגען, אז זי איז צו מאדערן, צו רעוואלוציאנער, און אז אין דער טיפעניש פון איהר נשמה איז פארגעקומען פונקט אזא איבערקעהרעניש ווי אין איהר טואלעט און קליידונג, האט זיך אויסגעלאזט א בוידעם. דער אמת איז, אז נאך דעמאלט, ווען די היינטיגע פרוי, דאס יונגע ווייבעל האט זיך מיט אן'עקשנות ענטקעגענגעשטעלט דער מאדע און נישט געוואלט ארויפציהען אויף זיך קיין לאנג קליידעל, איז זי אויך נישט געווען אזוי שטארק רעוואלוציאנער ווי מען האט געמאכט דעם אנשטעל.

אלווין ראבערטס, אן'ענגלישער שרייבער, וואס איז גוט בעקאנט מיט'ן לעבען און ארט דענקען פון דער מאדערנער פרוי, האט נאך מיט א פאר יאהר צוריק געווארענט דעם עולם, אז מען זאל נישט גלויבען אונזערע פראפעסיאנעלע מאראליסטען, וועלכע שרייען, אז די היינטיגע פרוי איז גרייט איבערצוקעהרען די וועלט. מיט אלע איהרע מאדעס האט זי זיך כלל נישט געביטען פון דער פרוי, וואס האט געלעבט מיט א דור און אפילו מיט דריי דורות צוריק.

„ווען איהר גיט א קוק אויף א היינטיגער פרוי — האט ראבערטס געשריבען — מיינט איהר, אז גאט ווייס וואס פאר א רעוואלוציאנערקע זי איז. אין אמת'ן אבער איז זי פונקט ווי איהר באבע און עלטער-באבע. עס זענען פאראן אויך אזעלכע פרויען חיינט — האט ער ווייטער געזאגט — וואס דערצעהלען אייך, אז זיי זענען מורא'דיג פארטגעשריטען, אז זיי דענקען מורא'דיג ראדיקאל און אז זיי זענען אזוי ווייט אוועק פון זייערע מאמעס, אז ממש זיי שעהמען זיך, וואס זייערע מאמעס האבען אזעלכע פעראלטערטע אידעען און זענען אזוי רעאקציאנער, אזוי קאנסערוואטיוו. אט די פרויען זענען אפשר פריי אינ'ם רעדען איידער זייערע מאמעס. זיי האבען אפשר מעהר געלייענט ביכלעך און פאמפלעטען וועגען מאדערניזם. זיי רויכערן אפשר מעהר ציגארעטען און מיט מעהר שארם איידער זייערע מאמעס און עלטערע שוועסטער. אבער מיט דעם ענדעט זיך זייער ראדיקאליזם און זייער פראגרעס. אין דער טיפעניש פון דער נשמה און אין תוך-זאכען זענען זיי פונקט אזוי רעאקציאנער ווי די מאמע און ווי די עלטערע שוועסטער. רעדט מיט זיי, וועלען זיי אייך זאגען, אז נאך דער חתונה וועלען זיי געבען דעם מאן אזוי פיל פרייהייטען, וויפיל ער וועט נאר וועלען; אז פאר דער חתונה וועלען זיי מיט איהם אפמאכען, אז ווי נאר די ליבע וועט זיך אפקיהלען, זאל מען זיך מאמענטאל צושיידען. אנדערע געהען נאך ווייטער און רעדען וועגען דעם רעכט פון יעדער פרוי צו האבען קינדער, נישט קוקענדיג דערויף צי זי האט חתונה געהאט אדער זי האט ביים געזעץ און ביי דער רעליגיע נישט אנגעפרעגט. אט די דאזיגע יונגע פרויען, אט די כלומרשט מאדערנע, זענען אין דער אמת'ן ווייט פון צו טון דאס וואס זיי זאגען. האבען זיי נאר חתונה, פערגעסען זיי וואס זיי האבען געזאגט מיט איין יאהר פריהער איידער זיי האבען חתונה געהאט. זאל דער מאן נישט אהיימקומען אין צייט, אדער זאל זי בעמערקען, אז ער ווארפט אויגעלעך אויף א פרעמד מיידעל, וועט זיך טון חושך! זי וועט פראווען פונקט די זעלבע שטיק וואס איהר מאמע און עלטערע שוועסטער; זי וועט פאלען אין היסטעריקע, מאכען סקאנדאלען און אפילו פרובען צוריק אנטלויפען צו דער קאנסערוואטיווער מאמען. און זאל זיך ביים מאן אפקיהלען די ליבע און ווערען אפילו אזוי קאלט ווי אייז, וועט זי איהם אנהאלטען מיט ביידע הענט און איהם נישט אפלאזען: „איינמאל חתונה געהאט — פערפאלען! האלט זיך דאס גאנצע לעבען!". סיידען זי קומט צום בעשלוס, אז דאס גט'ן זיך קאן איהר ברענגען מעהר נוצען; אז עס בעצאהלט זיך איהר בעסער פטור צו ווערען פון דעם מאן, אדער אז זי אליין איז איהם אומגעטריי און פערליבט זיך אין אן'אנדערען".

אט אזוי האט דער דערמאנטער שרייבער נאך מיט א פאר יאהר צוריק געשריבען און צונישט געמאכט די גאנצע טעאריע וועגען דעם מאדערניזם און ראדיקאליזם פון דער היינטיגער, דער נייער פרוי. אבער נישט איטליכער האט איהם געגלויבט.

גענומען האט זיך צו אונז דער גלויבען, אז די היינטיגע פרוי איז מעהר מאדערן ווייל זי האט אונז איבערראשט מיט איהר קליידונג. די פרוי האט זיך די לעצטע צעהן יאהר געפרובט פערמענערן: זי האט געוואגט צו רויכערן, טרינקען, פערשייט זיך געקליידט און אנגעהויבען קאנקורירען מיט'ן מאן אויף גאר א סך געביטען, וואס זענען אלע מאל געווען פעררעכענט פאר בלויז מענערשע.

נו, האט זיך שוין דאס אויך געענדערט: די פרוי וויל צוריק פרוי ווערען.

די היינטיגע, די מאדערנע, די ראדיקאלע דאמע — האט זיך איצט אויסגעלאזען — איז פונקט אזא שקלאף צו דער מאדע ווי איהר מאמע איז געווען. אויב אין פאריז זיצט אימיצער און איהם גלוסט זיך אויסצוברענגען מעהר סחורה אויף לאנגע קליידלעך — פאלגט די פרוי. איהר מאמע האט געפאלגט, איהר עלטערע שוועסטער האט געפאלגט און עס פאלגט אויך די מאדערנע דאמע, די ראדיקאלע, וואס האט ערשט נעכטען געשאסען מיט פראזען וועגען א דור פרויען וואס ווערט זעלבסטשטענדיג, לאזט זיך נישט דיקטירען פון פאריז און געהט אויף אן'אייגענעם וועג.

דער וועג איז אלעמאל געווען דער זעלבער. אויף איהם איז געגאנגען די מוטער, די באבע און די פרויען פון עטליכע דורות צוריק. די היינטיגע פרוי פערקעהרט שוין אויך מיט'ן שלעפ פונ'ם קלייד דעם שמוץ פון דעם דאזיגען וועג. נישט מעהר וואס די אמאליגע פרוי האט נישט געוואגט ארויסצוגעהן מיט'ן ציגארעטעל אין דרויסען, און די היינטיגע וואגט יא. די היינטיגע מאכט אויך א שנעפסל. אבער אין דער טיפעניש פונ'ם הארצען און ווען עס קומט צו א וויכטיגער פראגע, זענען ביידערליי פרויען — די אמאליגע און די נייע — אלעמאל געווען אלצאיינס קאנסערוואטיוו. איך ווייס נישט צי איז דאס א חסרון, צי א מעלה. עס קאן זיין, אז עס דארף גאר אנדערש נישט זיין: עס קאן זיין, אז דער מאדערניזם וואלט פאר דער פרוי טאקע נישט געבראכט קיין גרויסע גליקען און דערפאר איז גלייכער, אז דער קאנסערוואטיזם זאל אנהאלטען אייביג — אייביג זאל די פרוי געהן אויף דעם אלטען אויסגעטראטענעם וועג פון איהרע באבעס און עלטער-באבעס. איך ווייס נישט, עס קאן זיין, אז אזוי איז גוט און אזוי דארף עס זיין. אבער איך וויל נאר אנווייזען, אז מיט'ן לאנגען קלייד האט זיך געעקט דער מאדערניזם אויך פון דרויסען. דער ראדיקאליזם האט זיך איינגעשפאנט אין דער באבע'ס ספאדניצע און לאכטאפ פון יענע מאראליסטען און גאט'ס סטראפטשעס, וואס האבען געשריען, אז מיט'ן קורצען קליידעל רואינירט די פרוי איהר לעבען און דאס לעבען פון די צוקונפטיגע דורות. די צוקונפט איז שוין, בכן, פערזארגט.

ב. ל.

בריף אין רעדאקציע

ג׳ רעדאקציע!

מיר בעטען אייך צו געבען אַן ארט אין אייער צייטונג פאר פאלגענדען אויפקלערונג:

קודם-כל ווילען מיר פעסטשטעלען, אז דער קולטור-אמט, וואס שרייט, אז ער קעמפט געגען עקסמיסיעס, זי איז שוין אליין מודה, אז ער האט ארויסגעווארפען פון דער דירה צוויי פעראיינען, הויז-ווירטשאפט און מעטאל אויך נאך.

פאר וואס? לויט דער גאנצער ערקלערונג פון קולטור-אמט איז קלאר, אז ס'איז דערפאר, וואס די פעראיינען האבען נישט געצאהלט נארמאל קיין דירה-געלד און, אז די פעראיינען זענען שולדיג א גרויסען חוב.

מיר שטעלען פעסט, אז דער מעטאל-פעראיין האט די גאנצע יאהרען נאך א סך פריהער, איידער די בונדישע פעראיינען האבען זיך אריינגעצויגען אויף ציגעל-גאס 28, פינקטליך געצאהלט דירה-געלד. דער חוב פון דירה-געלד אויף ציגעל-גאס 28, וואס איז פון ווירט [illegible] געווארען האבען אויך פון דעם נעגאטען די בונדישע ווי טעקסטיל-פעראיין. דער קולטור-אמט מאהנט זיך אן'אלטען חוב פיים הויז-ווירטשאפט נאך פון דער צייט, יען דער קולטור-אמט האט זיך געפינען אויף נאוואמיעסקא 27, וואו דער קולטור-אמט האט ביים ארויסציהען, בעקומען א גרויסע סומע פון ווירט פון נאוואמיעסקא 27 און פאר דעם געלד געדינגען די לאקאלען אויף זאכאדניא 70. אין משך פון דער צייט. שטעלט דער קולטור-אמט אליין פעסט, אז דער מעטאל-פעראיין האט פון צייט-צו-צייט געצאהלט פאר דעם צימער, וואו ס'האבען זיך געפינען ביידע פעראיינען, נאר נישט געצאהלט פינקטליך, אבער דאך געצאהלט.

דער חוב, וואס דער קולטור-אמט מאהנט, איז א גרויסער טייל פון דעם חוב פאר דעם גרויסען זאל, וואס ווערט פון די פעראיינען נישט בענוצט. די פעראיינען פון מעטאל און הויז-ווירטשאפט האבען די גאנצע צייט פראטעסטירט געגען דעם, פאר וואס מ'ליינט אויף זייערע פעראיינען ארויף אן'אפצאהל פאר דעם זאל, וואס ווערט נאר בענוצט פון בונדישע אינסטיטוציעס און פעראיינען. די בונדישע מעהרהייט פון קולטור-אמט האט זיך אבסאלוט נישט צוגעהערט צו אונזערע פראטעסטען און וואס א חודש ווייטער, אלץ כסדר אונז צוגעשריבען צום חשבון, אויך דירה-געלד פאר דעם זאל. מיר ערקלערן, אז מיר וועלען נישט צאהלען פאר לאקאלען, וואס מיר בענוצען נישט און קיין שום מעהרהייט קען אונז נישט צווינגען צו העלפען אויסהאלטען בונדישע אינסטיטוציעס.

פארוואס פערשווייגט דער קולטור-אמט, דאס, אז מיר האבען זיי געוואלט געבען 200 זל. אויפן חוב און דעם צווייטען חודש זיך פערפליכטעט צו געבען פאר א קווארטעל דירה-געלד? דער ענטער ווירט וואלט דאך איינגעגאנגען אויף אזא פארשלאג.

מיר ערקלערן, אז מיר זענען (אויך ווייטער גרייט צוגעבען 200 זל. א קאנטא אויפן חוב, דאס געלד צושטעלען אין פערלויף פון 10 טעג נאכ'ן צוריקבעקומען דעם לאקאל. און דעם צווייטען חודש בעצאהלען פאר א קווארטעל דירה-געלד. און זאל דער קולטור-אמט אויף דעם ענטפערן קלאר.

איצט א פאר ווערטער וועגען דעם בלבול אויף פראפ.-פעראיינען און אויף ארבייטער וועגען מעסערס", „רעוואלווערען", און „אונטערוועלט מענשען". מיר שטעלען פעסט, אז דער ראטמ. מילמאן האט אין דער פאליצי ערקלערט, אז אין קולטור-אמט איז נישט פארגעקומען קיין שום געשלעגען. די גאנצע מעשה מיט מעסער און רעוואלווערען איז א בלבול.

וועגען דעם צווייטען בלבול פון „אונטערוועלט מענשען". מיר ערקלערן, אז אלע די, וואס זענען ארעסטירט געווארען (הגם די ארעסטירטע איז מעהר קיין אנדערעם נישט געווען) זענען ארגאניזירטע מיטגלידער פון פראפ. פעראיינען.

מיר פאדערען דעריבער פון קולטור-אמט אונז אויסגעבען עפענטליך די נעמען פון די אנגערופענע דורכ'ן קולטור-אמט „אונטערוועלט מענשען".

מיט אכטונג

פראפ.-פעראיין פון מעטאל-ארבייטער, לאדז.

פראפעס.-פעראיין פון הויז-דינערס אין לאדז, זאכאדניא 70.

נייע ביכער

פון פערלאג „ביכער פאר אלעמען"

אין ריגער יודישען פערלאג „ביכער פאר אלעמען" זענען ערשינען נייע צוויי אינטערעסאנטע ביכער. דאס ערשטע איז „טאניא קרעגער" פון בערימטען דייטשען שריפטשטעלער, דעם נאבעל-לאורעאט פון יאהר 1929, טאמאס מאן.

איבערגעזעצט איז דאס בוך דורך יודעל מארק, וועלכער האט אויך בעגלייט דאס בוך מיט אן אריינפיהרווארט וועגען טאמאס מאנ'ען.

דאס צווייטע בוך איז פון בעקאנטען פובליציסט און פאליטיקער מ. שאץ-אנין: „געזעלשאפטליכע בעוועגונגען ביי יודען פאר 1917". דאס בוך וועט האבען א גרויסען ווערט פאר יעדען איינציגען, וואס אינטערעסירט זיך מיט יודישער געשיכטע און סאציאלע פראבלעמען ביי יודען.

די אלע אויסגאבען פון פערלאג „ביכער פאר אלעמען" זענען אויך די [illegible] ביכער ארויסגעגעבען ריין, ציכטיג און [illegible] שענסטע קינסטלערישע הילעס.

די דריי גאַסען-זינגער

(בילדער פון פּאַריזער נויט)

לעווין האָט אינגאַנצען געציטערט. געווען אויפגערעגט און מיט מורא געקוקט אַרום אויפ'ן רעדעל פראַנצויזען, וואָס האָט געוואַרט אויף זיינע לידלעך. אין האַרצען האָט איהם געפרעסט אַנ'עפּ־לענדער וועהטאָג און עפּעס האָט אין איהם אַזוי ביטער געקלאָגט זיך: ווי אָרים, ווי אָרים מיר זע־נען! — ער האָט אַ וואונק געטון צו זיינע „שותּ־פים", זיי זאָלען שטיל בלייבען. האָט שלאַמעק באַלד אָפּגעשטעלט די שרייעדיגע האַרמאָשקע און פּייוועל גוטמאַן האָט מיד אַראָפּגעלאָזען ביידע הענד אויף זיין מאַנדאָלינע, און ווי אַ געשלאָגענע חיה גענומען כּמעט קוקען אויף לעווינען, וואָס האָט מיט אַלע מעגליכע שמייכלען פאַרגעשטעלט די פראַנצויזען זיין רעפּערטואַר:

— קויפט דעם לעצטען טאַנגאָ! יעדער קען זיך לייכט אויסלערנען. מען דאַרף מיר בלויז נאָכ־זינגען. בלויז איין פראַנק, איין פראַנק.

— ען פראַן ס'איל וואו פּלע!

נאָר קיינער פון רעדעל פראַנצויזען האָט זיך נישט געאיילט קויפען. האָט לעווין ווייטער אַ וואונק געטון צו די חברים. די מאַנדאָלינע און האַרמאָשקע האָבען אַ רויש געטון אין דער טונ־קעלער גאַס אַריין ווי אַ פאַרצווייפעלטער רוף. פאַרבענקט און ריטמירט, ווי דער פאַרבענקטער אַרגענטינישער טאַנגאָ. לעווין, דער יונגער שעה־נער לעווין, וואָס האָט געפיהרט אין דער ברייטער וועלט אַריין זיין יונגען וואַרעמען נגון, כּדי אויסבריידען איהם און אַרויסבריינגען כּאָטש אין דער מילאַנער אָפּערע, האָט געמוזט דערווייל — צוליב ברויט — ווערען אַ גאַסען־זינגער — בליי־בען שטעהן אין מיטען רוישיגען פּאַריז און ווי אַ הויף־בעטלער פאַרגעהען זיך אין דעם פאַרבענק־טען אַרגענטינישען „אַדיאָס מוטשאַטשאָ". בלויז „אויף דערווייל". פּונקט ווי „אויף דערווייל" האָט פּייוועל גוטמאַן, דער יונגער מאַלאַנטפולער שי־לער פון דער קונסט־אַקאַדעמיע געמוזט דערמאַנען זיך אין זיין מאַנדאָלינע און פּונקט ווי אויף דער־ווייל האָט שלאַמעק — דאָס לעבעדיגע פּוילישע יונגעל פון מעזריטשער פּאַקלטעס דערמאָנט זיך אין זיין האַרמאָשקע.

זיי האָבען געטין אַלעס, אַז דער טאַנגאָ זאָל אויסנעהמען. לעווין האָט דין און ווייך מאָדולירט זיין שטימע, שטאַרק אין טראַגיש אינטאָנירט די ווערטער פון'ם שפּאַניער, וואָס געזעגענט זיך אין זיין „אַדיאָס". שעהן פאַרענדיגט דאָס לידעל. געי־לאָזט די חברים אַליין מיט דער מוזיק און שנעל גענומען שטופּען. אַלעמען אין די הענד אַריין זיי־נע לידלעך:

— איין פראַנק, ען פראַן, מסיע דאַם!

אַ יונגע פראַנצויזין, וואָס איז געשטאַנען נאָ־הענט צו לעווינען האָט גענומען זוכען אין אַ קעשענע. לעווין האָט זיך אָפּגעשטעלט צוטוקענדיג איהר מיט בליקען פון ערוואַרטונג און ריטע. מיט אַנ'אויסגעשטרעקט בלעטעל יעהרליך און אַז ער האָט געקריגען אין האַנד אַ פראַנק — דעם ערש־טען פראַנק — האָט ער מיט שטאָלץ אַ קוק געטון צו די חברים. ביים צווייטען פאַרקויפטען לידעל, האָט ער נישט געקענט זיך שוין איינהאַלטען און צורוקערדיג זיך צו פּייוועלען איהם אַריינגעזאָגט:

— נו, עס וועט געהן!

האָט פּייוועל גלייך אַ שטויס געטון שלאַ־מעק'ען.

— צורודער זיך, שפּיל לעבעדיגער!

בייהע האָבען אַ לאָז געטון אַ שטאַרקען היל־כיגען אַקאָרד. לעווין איז כּסדר אַרומגעשפּרונגען מיט די לידלעך. די צוויי פראַנק האָט ער פעסט געהאַלטען אין האַנד. ער האָט ווייטער גענומען זינגען.

די צוויי פראַנק האָבען אַריינגעבען האָפ־נונג דעם פּוילישען סטודענטעל. שלאַמעק האָט מיט אַמאָל דערפיהלט אַ ווייטען און פרישען ריח פון ברויט. ער האָט אפילו גענומען צוקען מיט די נאָזלעכער, ווי ער וואָלט שמעקען פלייש. ר'האָט ברייט אַ ציה געטון די האַרמאָשקע און אַ שלאָג געטין מ'ט פרישע פולע אַקאָרדען. פּייוועל גוטמאַן האָט געשפּירט אַ מורא'דיגע נעץ אין די שיך, נאָר די צוויי ערדינגטע פראַנק און שלאַמעקס צוואָ־רעמט שפּילען האָבען אין איהם אויפגעוועקט דעם אַמאָליגען פּייוועל גוטמאַן פון'ם ליטווישען שטע־טעל. זיין מאַנדאָלינע האָט בעקומען דעם טאָן פון די אַמאָליגע לבנה־נעכט אונטער'ן שטעטעל, ווען פּייוועלע האָט געשפּילט פאַר די מיידלעך רוסישע ראָמאַנסען. זיינע פינגער זענען ווייך געלאָפען אי־בער די סטרונעס. ער האָט געטראַכט, אַז ער איז אַ מאַלער, אַ באַהעמע־מענש אָהן אַ היים, אויך איצט האָט אויף זיין צושויבערטען קאָפּ געשפּילט אַ קיהלער ווינד, פּונקט ווי דאַמאָלט, אין די לבנה־נעכט אונטער'ן שטעטעל, ווען די מיידלעך האָבען אַזוי ווייך געגלעט מיט זייערע צאַרטע פינגער זיינע האָר. פּייוועל איז אויך געווען הונגעריג אין דער הונגער האָט נאָך מעהר געריצט זיין פאַנטאַזיע. ער האָט געפיהלט אַנ'אומבעקאַנטען אימפּעט, וואָס האָט אָנגעפיהלט און אויסגעליידיגט זיין ברוסט־קאַסטען און געטראָגען זיך אין אַ ריטם פון אַ פאַרבענקטען טאַנגאָ אויף אַ פרעמדער איינ־זאַמער גאַס.

נאָר אַממייסטען האָט געפיבערט לעווין. ער האָט געזונגען העל'ק, דערפיהלט אַ נאָהנטקייט צו די עטליכע צעהנדליג ציהערער. ער האָט געזעהן פאַר זיך עפּעס אַנ'אומבעשטימט בילד פון אַ גאַסען־זינגער, פון אַ וואַנדערענדען טרובאַדור. ער האָט ווייך, ווייך נאָציגען די טענער, געצאַר־טעלט די איבערגאַנג, געבליצט צו די מיידלעך מיט זיינע גרויסע שוואַרצע אויגען און באַלד ווייטער גענומען אומלויפען:

— איין פראַנק! איין פראַנק! דער לעצטער טאַנגאָ.

ער האָט ווייטער פאַרקויפט אַ לידעל דאָס שפּילען איז געוואָרען שטאַרקער, דאָס זינגען קרעפטיגער. לעווין האָט געזעהן דעם ראָד מענשען אַרום זיך. דער עולם איז אַלץ גרעסער געוואָרען. יונגע פראַנצויזען האָבען געקוקט פאַר־ליבט אויף איהם. אַרבייטער זענען געשטאַנען מיט ברייטע, צושמייכעלטע אָפענע מיילער.

נאָר מיט אַמאָל האָט לעווין אינגאַנצען אָנ־געהויבען ציטערען. פון עולם אַרום האָט געקוקט אויף איהם אַ הויכער, מאָגערער מאַן. לעווינען האָט אַ שלאָג געטון:

אַ יוד — אַ בעקאַנטער?

יאָ, פון זיין שטאָט!

ער איז אינגאַנצען אויפגעטרייסעלט געוואָ־רען און דערפיהלט ווי מען וואָלט איהם געכאַפּט ביי אַ שווער פאַרברעכען. אין דעם אויגענבליק האָט זיך איהם געדאַכט, אַז ער פאַלט טיף, טיף אין אַנ'אָפּגרונד. דער יוד האָט נישט אַראָפּגענומען די אויגען פון איהם. דער בליק האָט ביטער אַריינ־געזויגען זיך אין לעווינס אויגען און ביטער גערי־סען די בלאַסע אילוזיע פון אַ טרובאַדור. — ווי אָרים — ווי אָרים מיר זענען! האָט לעווין מיט אַמאָל צוריק דערפיהלט די גאַנצע נויט און די גאַנצע עלענד פון זיין לאַגע — וואָס איז ער? אַ גאַסען זינגער? אַ בעטלער? אַ שרעקליכער ספּאַזם האָט איהם פאַרשטשעמט זיין האַלז. עס איז איהם געוואָרען טרוקען און ער האָט דערפיהלט, ווי אין האַלז הויבט זיך עפּעס, שטיקט איהם, ווי אַלעס אַרום דרעהט זיך אַוועק פון איהם אין אַ מורא'די־גען שווינדעל. ער איז געבליבען שטעהן מיט אַנ־אָפענעם מויל, ברייט אויפגעשפּרייט די הענד מיט דעם פּעקעל לידלעך. ער האָט בלויז געזעהן די פאַרוואונדערטע בליקען פון'ם יוד פון זיין שטע־טעל און מעהר נישט געקענט אַרויסבעקומען פון זיך קיין שום קול.

פּייוועל און שלאַמעק האָבען זיך איבערגע־קוקט דערשראָקענע.

אַ פראַנצויז האָט הויך אַ לאַך געטון:

— אַלאָר! זינג!

פּייוועל און שלאַמעק האָבען כּסדר געשפּילט. נאָר לעווין האָט מעהר נישט געקאָנט זינגען.

נאָך עטליכע פראַנצויזען האָבען גענומען לאַכען. דער פריהערדיגער האָט גענומען זיך חכ מה'ען:

— נו, זינג, רעד עפּעס, ביזט שטום!

לעווין האָט געדאַרפט עפּעס זאָגען. ראַטע־ווען די לאַגע מיט אַ וויץ. האָט ער קיין איין פראַנצויזיש וואָרט איצט נישט געקענט פון זיך אַרויסבעקומען.

האָבען שוין איצט אַלע אַרום געלאַכט.

— אַז מען קען נישט, נעהמט מען זיך נישט אונטער!

— ער איז דאָך גאָר קיין פראַנצויז נישט!

— זינג, האָסט דאָך גענומען געלד!

— סאַל מעטעק!

לעווין האָט גאָרנישט געהערט. איצט האָט ער שוין אפילו דערמאָנט זיך, ווי דער יוד הייסט. ווי אַ בייטש זענען איבער איהם געהאָנגען דעם יודס בליקען. ער האָט אינגאַנצען געציטערט: איצט וועלען אַלע אין זיין שטאָט וויסען. אַלע אַז ער זינגט אין די פּאַריזער גאַסען — אַ גאַסען־זינגער! ער האָט זיך אַ לאָז געטון צו די חברים:

— קומט גיך פון דאַנען! גיך! — האָט ער פאַרצווייפעלט געשריגען צו שלאַמעק'ן — גיך! — און גענומען לויפען צום בולוואַר צו.

די פראַנצויזען אַרום איהם האָבען נישט פאַר־שטאַנען וואָס דאָ קומט פאָר. טייל האָבען געלאַכט טייל נאָכגעשריגען:

— גיב אָפּ די פאָר פראַנק!

— גנבים בעסער שלאָפען!

נאָר לעווין איז איצט געלאָפען אָהן אָטעם. נאָך איהם האָט זיך געיאָגט פּייוועל און שלאַ־מעק, גאָרנישט פאַרשטאַנען און כּסדר איהם גע־פרעגט:

— וואָס איז געשעהן?

— איך קען נישט זינגען — האָט לעווין פּלוצ־לינג אַ געשריי געטון — איך קען נישט מעהר.

פּייוועל האָט דערפיהלט די קאַלטע, ביטערע נעץ אין די פיס. שלאַמעקען האָט דער הונגער אויס־געקלעמט דאָס האַרץ.

— איך האָב דאָ געטראָפען אַ בעקאַנטען פון מיין שטאָט! — האָט לעווין צום סוף אויסגעבראָ־כען.

— אַ בעקאַנטען? — האָבען ביידע אויסגע־רופען דערשראָקען און גלייך ווי לעווין דערפיהלט זייער גרויסע אָרימקייט. ביידע האָבען, ווי ער, דערפיהלט אַזאַ שווערע פאַרשעהמונג. עס האָט זיי אַרומגענומען אַנ'איינזאַמע עלענד, ווי דאָס וואָ־יען פון היימלאָזע הינד אין אַ רעגען־נאַכט אויף פינסטערע פרעמדע וועגען. די גאַס האָט גערוישט אַרום. זענען זיי געגאַנגען אָהן ווערטער, קוים גע־שלעפּט די פיס, געטראָגען די מאַנדאָלינע און האַרמאָשקע ביז שלאַמעק האָט מעהר נישט אויס־געהאַלטען און ווי אַ שולדיגער אונדרייסט אַ זאָג געטון לעווינען:

— האָסט דאָך דריי פראַנק — זאָל מען קוי־פען ברויט...

י. האמסקי

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פאַרקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פּראַצאָוניע פון זעמליגע אָרטאָפּעדישע אינסטרומענטען, ווי: מקלשדקעס, אויף פּלאַטפוסען, קונסט־ליכע פיס, גאַרסעטען א. ז. ו. עמפּפאַנג פון 3—7 אָוו.
צורייגעקעהרט.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

ס'געיעג נאכ'ן שאטען

26) (סענסאַציאָנעלער ראָמאַן)

— יאַ, יאַ, פרייליין! — האָט זיך אָפּגערופען די גראָבע שטים אין טעלעפאָן — נישט דאָס וויל איך פרעגען איך ווייס עס אַליין זעהר גוט, אַז די ריכטיגע רייכע לייט שטעהען נישט אויף פאַר־פריה... איך וואָלט אָבער געוואָלט וויסען. צי האָט ער זיך בכלל געלעגט שלאָפען?

— איך הויב נישט אָן צו פאַרשטעהן וואָס איהר רעדט! — האָט נעללי אויפגערעגט אויסגעשריגען.

— אַלאָ, אויב איהר ווילט נאָך קלאָהרער, וויל איך וויסען — צי איז ער ביינאַכט צוריקגעקומען אַהיים?

— העהר „זיינע מענשען", איהר זענט דאָך באַנאַמנוה, לעכערליך! זאָגט מיר, איז עס ביי אייך אַ געוואוינהייט, קלינגען פאַרטאָג צו זייטיגע מענ־שען און פרעגען, צי האָבען זיי געגעכטיגט אין דער היים? — נעללים טאָן איז געווען אַ הויזק־רינגער און נישט קיין איידעלער.

— פרייליין, זעהן איהר ווייסט, ווי וויכטיג דאָס איז, וואָלט איהר נישט געלאַכט פון מיר! — איך רעדער סקריפּענדיגער שטימע האָט געקלונגען וואָרע־נונג — איך בעט אייך, ענטפערט מיר: איז ער בשלום געקומען אַהיים?

— העהר ליפּאָווסקי איז ביינאַכט אינערגיץ נישט אַרויס! — האָט נעללי שאַרף געענטפערט.

— נישט אַרויס?... ניין, פרייליין, איהר קאָנט זיך פאַרלאָזען אויף מיין וואָרט — ער איז דווקא יאָ אַרויס!

נעללי איז בלאַס געוואָרען.

דאָס האַרץ האָט איהר פאַרקלעמט פון אַ פינסטערער פאַרגעפיהל, און איבער'ן לייב איז איהר אַדורך אַ שנעלער ציטער.

אין דער שטים פון דעם אומבעקאַנטען, און אין דער מאַניער פון זיין רעדען איז געווען עפּעס אַזוינס, וואָס האָט אָנגעפיהלט איהר נשמה מיט אַ טונקעלען אומקלאָרען פּחד.

דער דאָיגער מאָרגנער מענש האָט געוואוסט, געוויס אויס יעגען איהר פאָטער מעהר, ווי זי האָט געוואוסט.

— אָבער... העהר ליפּאָווסקי איז אַוועק שלאָ־פען צעהן אינאָווענד, — האָט דאָס מיידעל געענט־פערט, בעמיהענדיג זיך צו בעהערשען — איך האָב אַליין געזעהען, ווי ער איז אַוועק אין שלאָף־צימער, און אַ האַלבע שעה שפּעטער איז ער שוין זיכער גע־שלאָפען... ס'האָט נאָך קיינמאָל נישט פּאַסירט, אַז דער העהר ליפּאָווסקי זאָל אַוועק פון שטוב, נאָך דעם, ווי ער האָט זיך געלייגט שלאָפען. איהר האָט געווים אַ טעות!

— ניין, ניין, פרייליין! איך האָב קיין טעות נישט. איך פרעג עס אין אייער אייגענער טובה־ווענען.

— גוט, אָבער וואָס געהט עס אייך אָן?

— דאָס פרייליין, קאָן איך אייך נישט זאָגען... דער העהר ליפּאָווסקי קאָן מיך זעהר גוט. צוליב איהם האָב איך נישט געשלאָפען אַ גאַנצע נאַכט. פון פינף פאַרטאָג קלינג איך צו אייך און קאָן זיך נישט דערקלינגען. פרייליין, איך בעט אייך נאָך אַמאָל, געהט אַריין צום פאָטער אין שלאָף־צימער, און גיט אַ קוק, צי ער איז אינדערהיים?

— זעלבסטפאַרשטענדליך אינדערהיים. — האָט נעללי ענדגילטיג דערקלערט—אוודאי אינדערהיים.

זי האָט געוואָלט אויפהענגען דאָס טרייבעל אָ־בער די סקריפּענדיגע אומרוהיגע שטים האָט זי שנעל אָפּגעשטעלט:

— אויב אַזוי, וועט איהר איהם אפשר זאָגען אַ פּאָר ווערטער?

— כ'האָב דאָך אייך שוין געזאָגט, אַז איך קאָן איהם איבערגעבען. אַלאָ, רעדט שנעלער!

— זאָגט איהם, אַט־וואָס: „זיינע מענשען" גריסען איהם און בעטען איהם תיכף אָנצוקלינגען וועגען אַ זעהר וויכטיגען ענין".

— גוט, איך וועל איבערגעבען. איהר וועט צו־וואַרטען ביים אַפּאַראַט?

— ניין, פרייליין, איך קאָן עס נישט... איך וועל אייך אָנקלינגען נאָך אַמאָל אין עטליכע מינוט אַ רום... אָבער ווי נאָט איז אייך ליב, זאָגט מיר צו, אַז איהר וועט נישט קלינגען צו פּאָליציי אידער איהר וועט זיך פאַרשטענדיגען מיט מיר...

נעללי האָט נישט געענטפערט. זי האָט אויפגע־האָנגען דאָס טרייבעל און — אַ בלאַסע, אַ צורו־דערטע — איז זי אַוועק פון טיש.

דער שמועס האָט געמאַכט אויף איהר אַני־אומגעהויערען רושם.

דאָס האַרץ איז איהר פאַרקלעמט געוואָרען: זי האָט געפיהלט, אַז איבער דעם הויז הענגט אַ קאַטאַסטראָפע.

מיט אויגען גרויסע איבערגעשראָקענע האָט זי געקוקט אויף דעם שטומען טעלעפאָן און נאָך אַ ווילע פאַרגליווערטקייט האָט זי זיך געלאָזט לויפען...

ביי דער טיר פון דעם פאָטערס שלאָף־צימער האָט זי זיך אָפּגעשטעלט, און האַמעוועדיג זיך, האָט זי שטיל אָנגעקלאַפּט.

מיט דער לינקער האַנד האָט זי זיך געהאַלטען ביים האַרצען.

קיין ענטפער איז פון צימער נישט געקומען. זי האָט נאָך אַמאָל אָנגעקלאַפּט האַסטיגער און שטאַרקער.

הינטער דער טיר פון שלאָף־צימער איז אָבער אַלץ געווען שטיל.

נעללי האָט שטיל אַ דריי געטון די קלאַמקע און אויפגעפּראַלט די טיר.

אין שלאָף־צימער איז קיינער נישט געווע־. די בעט איז געווען נישט בערירט...

דער פאָטער האָט זיך משמעות נישט געלעגט שלאָפען די נאַכט.

זיין צוזאַמענגעלייגטע פּיזשאַמע איז געהאַנגען אויף דעם ווענטעל פון שטול.

נעללי איז דערשראָקען אַרויסגעלאָפען אין קאָרידאָר...

אויפ'ן וועג אָבער, צו דער מוטערס שלאָף־צימער האָט זי אָפּגעשטעלט דאָס מעטאַלענע קלימ־פּערען פון טעלעפאָן, וואָס האָט ווידער אָפּגעהילכט אין קאַבינעט.

זי איז אַהין תיכף אַריינגעלאָפען און מיט אַ פאַרשטיקטער שטימע נערוועז אויסגערופען:

— האַללאָ!...

— דאָס זענט איהר פרייליין?

די שטימע איז בלי ספק געווען רוהיגער, ווי פריהער.

— יאַ, ביים טעלעפאָן איז פרייליין ליפּאָווסקאַ. רעדט שנעלער... דער העהר ליפּאָווסקי איז נישטאָ דאָס זענט איהר... ווידער?

— יאַ, איך!... וואָס הערט מען עפּעס נייעס אין שלאָף־צימער?

— ניין... ער איז נישטאָ דאָרט!

נעללי האָט אַליין נישט געוואוסט, מיט וואָס פאַר אַ כּוח זי האָט אַרויסגערעדט די דאָזיגע ווערטער.

(פאָרטזעצונג קומט).

טעלעגראמען

האלסמאן ווערט אפגעשיקט אין תפיסה
פאר שווער-פערברעכער

וויען, 27. (י. ט. א. טעלעגראפיש) נאכדעם ווי דאס געריכט האט אפגעווארפען די קאסאציע-אנקלאגע פון האלסמאנ'ס פערטיידיגער, ווערען געמאכט אלע פארבערייטונגען איבערצופיהרען דעם אומגליקליכען פערמשפט'ען אין דער תפיסה פאר שווערע פערברעכער אין שטיין, וואוהין האלסמאן וועט דאנערשטאג איבערגעפיהרט ווערען. אין דער דאזיגער תפיסה האט א לאנגע צייט געשמאכט דער ק״בן פון עלילת דם-פראצעס אין עסטרייך, דער יוד הילזנער. דער וויענער ראבינער גינזבורג בעזוכט האלסמאנ'ען יעדען טאג אין תפיסה.

פראפ. איינשטיינ'ס בריף צו די אראבער

ירושלים, 27. (יט״א טעלעגראפיש). אין ארגאן פון אראבישען עקזעקוטיוו „פאלעסטיין" איז אפגעדרוקט געווארען א בריף פון פראפ. אלבערט איינשטיין צו די אראבער אין א״י. אינ'ם בריף שרייבט פראפ. איינשטיין, אז די אראבער קענען פיל געניסען פון דער יודישער איינוואנדערונג. זיי דארפען בערעכנען, אז די יודען האבען גוטע כונות בנוגע זיי און וועלען שאפען פרידליכע בעציהונגען

ווייטער שרייבט דער בערימטער פראפעסאר, אז איהם פילט אן א טיפער אפשיי צוליב די געשעענישען, ווייל זיי האבען אויפגעדעקט די נידריגסטע אינסטינקטען פון דער מענשליכער נשמה. די געשעענישען האבען אויף א צייט פערשווערט דעם פראצעס פון דערנעהענטערען זיך צווישען ביידע פעלקער. די דערנעהענטערונג וועט אבער פריהער אדער שפעטער — קומען.

אנפראגע אין ענגלישען פארלאמענט
וועגען כותל מערבי

לאנדאן, 27 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון פארלאמענט האט דער קאנסערוואטיווער דעפוטאט האווארד בורי אנגעפרעגט די רעגירונג צי ס'איז שוין געקומען צו אנ'אויסגלייך מיט פראנקרייך בנוגע דעם כותל מערבי.

די רעגירונג האט געענטפערט, אז דערווייל איז קיין אויסגלייך נאך נישטא, אבער דער קאנפליקט וועט ווארשיינליך צו קיין אינטערנאציאנאלער טריבונע נישט אנקומען.

ארעסטירט און בעפרייט אויף קויציע איתמר בן אבי

ירושלים, 27 (י. ט. א. טעלעגראפיש) איינט איז פון זיין רייזע איבער איירפא צוריקגעקומען דער געוועזענער רעדאקטאר פון דואר-היום איתמר בן אבי, ווי בעקאנט האט ער פערעפענטליכט א בריף געגען סער טשענסעלאר, פאר וואס ס'איז פערמאכט געווארען דער „דואר-היום" און ס'איז ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל איהם צו ארעסטירען.

ירושלים, 27 (י. ט. א. טעלעגראפיש) איתמר בן אבי איז היינט בעפרייט געווארען אויף קויציע. אין א געשפרעך מיט'ן י. ט. א. פארשטעהער, האט איתמר בן אבי ערקלערט, אז איהם איז אונבעגרייפליך די האנדלונג פון דער פאליציי. ער איז דאך פרייוויליג געקומען אין לאנד, הגם ער האט געוואוסט, אז ס'ערווארט איהם א פראצעס פאר'ן פערעפענטליכען בריף.

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!
מעכטיגער פילם!

דיגאספרזינד

מיט'ן געניאלען עקראן-טראגיקער
Emil Jannings
אין דער טיטול-ראלע.
קירצליך: „ניבעלונגען" מיט Paweł Richter אין דער הויפט-ראלע.
פערשטארקטער ארקעסטער. דער זאל איז גוט בעהייצט.

בעקאנטמאכונג.
דערמיט רעדוצירן מיר די פרייזען אויף פאלגענדע ארטיקלען:

קעלנישע וואסער 45%	— — — קאסט	4 20 זל. א קילא.
60%	— — —	5 50 „ „ „
ראזיר-פראשעק "Oro"	— — —	5.50 „ „ „
„Pixin"	— — — — —	7.50 „ „ „
ראזיר-מעסער מיט'ן רייטוועגלע עקסטרא האלא-גרונד	קאסט	6 75 זל.
„ „ האלא-גרונד „Hamond"	— —	6.75 „
„ „ „Hamond Stos"	— — —	5.— „
„ „ „Hamond Arsa"	— — —	5.— „
ווי אויך די בעסטע קעם	— — — צו	1.—

זאווי אלע פריזיר-ארטיקלען צו די ביליגסטע קאנקורענץ-פרייזען
קומט און איבערצייגט אייך! מיט אכטונג

F^ma „Charenzowski"
1 קאנסטאנטינער 1 (פריהער וואלבארסקא).

דער סעקרעטאריאט
פון דער לאדזער אפטיילונג פון אלגעמיינעם פעראיין פון
האנדעלס- און ביורא-אנגעשטעלטע אין פוילען
בעפינט זיך צייטווייליג אין לאקאל פון דער קרייז-קאמיסיע פון די פראפ. פעראיינען, נארוטאוויטשא 50, און איז טעטיג פון 7 ביז 10 אווענד.
נעמט אן איינשרייבונגען פון נייע מיטגלידער, ערלעדיגט אלע אנגעלעגענהייטען, וואס האבען א שייכות צו די האנדעלס און ביורא-אנגעשטעלטע (אינטערווענצען ביי די ארבייטס געבער, ביים ארבייטס-אינספעקטאר א.א.וו.) ווי אויך גיט ארויס הנחה-בילעטען אין די טעאטערן.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין
רעכטסקאנסולטענטן-ביורא צו ה׳
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(זאכאדניא 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: צייוילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניעס, סלאוזולעס. זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורושאנד רזשיעמסי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פעטריקאווער 17.

---

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44
קויפט נישט קיין
מעבעל
בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 162-56.
נאר ביי מיר קענט איהר קריגען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעמ.: כ'קויף אויך גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען א.א.וו.
קומט און איבערצייגט אייך!
44 44

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 131-86
נעמט אן פון 8–9½ פריה און פון 3–4½ נאכמ.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6–8 אווענד

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנקהייטען און ליבעהיילאינסט.
נעמט אן פון 4–7 און אווענד

Dr. med.
G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט
פאר אויגען-קראנקהייטען
טראוגוטא 12.
טעל. 175-10
נעהמט אן פון 1 11 בייטאג און פון 7–8 אוו.
3919

רונד-מאשין
אויף 156 נאדלען מיט א זעלבסטהעבער, פולשטענדיג נייע, פרעזווירדיג צו פערקויפען. ליפאווע 3, וו. 9, ביים הויזווירט. 3920

א גוטען טכוירוש-פעלץ
אין בעסטען צושטאנד, געלעגענהייטליך צו פערקויפען ביים קירזשנער שווארץ, פלאץ וואלנאשכשי 6. 3894

ר עכער
מאשינאווע
ווערען אנגענומען
צו ביליגע פרייזען
ג. גארדמאן ציגלן. 29

וויכטיג פאר אינדוסטריעלער און סוחרים!
BIURO-PRAWNICZO-WINDYKACYJNE
„יוסטיץ"
w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 62
ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט זעמטליכע קלאגעס, זאבעזפיעטשעניעס, נאדזארען סאנדאווע, אופאדלאשמשע אויף גאנץ פוילען, ספעציעלע פערבינדונג מיט דאנציג, גאליציען און פאמערן. ביטעס ווערען אויך געשריבען אין אלע אויסלענדישע שפראכען. מאכט דאס פאלגענדע: א.ש.וו. ציווילע, קרימינאלע, אדמיניסטראציעס א. א. וו. היפאטעק-פערקויפען, אינטערצעסיעס און שותפות-סכסוכים ווערען ערלעדיגט דורך פאכמענישע קראפטען. יורידישע עצות אומזיסט.
בעמ.: פראטעסטען ווערען אינקאסירט אויף אייגענע קאסטען אומזיסטע אינפארמאציעס אין מיליטער-ענינים.
מיט אכטונג
רעכטס-קאנסולטענטען-ביורא
„JUSTICE"
פיעטריקאווער 62.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועו-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער
הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

ש. שאפירא
ביטעס ביורא ציגעל-גאס 39
לינקע אפיצינע, 1. שט.
(לאנגיעהריגער רעכטסקאנסולענט פריהער פיעטריקאווער 25)
שרייבט אלע ארט ביטעס, בריף, איבערזעצונגען: פויליש, דייטש, רוסיש, פראנצויזיש.
געשעפטס-בריף אין אלע שפראכען
שטרענג דיסקרעט.

נייעס בלויז פאר יודען!
די לאנג-עקזיסטירענדע **טלתים-פאבריק**
עמפפעהלט צום פסח-סעזאן א גרויסען און רייכען אויסוואהל פון עכט וואלענע, האלב-וואלענע און זיידענע כמו טערקישע טלתים, ווי אויך טלתים קטנים.
הערט און דערמאנט! ביליג און רעעל!
יחיאל מינסקי, לאדז, סאלנא 6

Dr. med. **H. KRAUSKOPF**
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

Dr. med. **ALBERT GOTLIB**
Piotrkowska 26, tel. 177-50
אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען
נעהמט אן אין דערהיים פון 3–6 אווענד
און אין לעטשניצע „Vita", פיעטריק. 45
פון 6.30 ביז 7.30 אין אווענד.

Dr. med. **J. HERSZFINKIEL**
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
זאוואדזקא 15, טעלעפ. 111-87
נעמט אן פון 9 – 10 פריה און פון 3 – 5 נאכמ.

Dr. med. **H. Lubicz**
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
צוריקגעקעהרט.
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוועכע קראנקהייטען. הייצונג מיט קווארץ-לאמפע (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אווענד

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און הארן-קראנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 8–2 נ.מ. און פון 5–9 אוו.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7.

Dr. med. J. Szmerłowski
פרויען-קראנקהייט
17 פיעטרקאווער 17
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג

א לאנגיעהריגער געוועזענער
גערכטס-סעקרעטאר
שרייבט אלערליי ביטעס און קלאגעס.
קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אין אלע שטעדט פון פוילען.
א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים
B. MANN, Piotrkowska 10.

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט צוטראגען א היים; אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 .
פאר א מיליטער-שורה . . . . פאר דער שטעלע 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.